

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za in-
stamentno Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5/1.
Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.

Rekopis se ne vrača.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Inzeratni oddelček: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2459Podružnica: Maribor, Aleksandrova
ulica št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem čez. zavodu: Ljubljana
št. 11.845 — Praha čisto 78.180,
Wien, Nr. 105.341.

Ljubljana, 15. marca.

Evropsko časopisje je pričelo objavljati z nova vznemirljive vesti iz Rusije. Zdi se, da se pristaši bivše opozicije, katere voditelji je vlada razglašala na vse strani, gibljejo živahneje, kakor bi bilo pričakovati po popolnem porazu opozicijskega vodstva. Trdi se, da kmetje, osebno ekonomsko močnejši del, z rastočo samozavestjo nastopajo proti mestnemu prebivalstvu, odnosno komunistični upravi, kar je seveda v neposredni zvezi z njihovimi gospodarskimi težavami, visokimi cenami industrijskih izdelkov in razmeroma nizkimi cenami agrarnih proizvodov.

Stalinova vlada je v težavni situaciji, da ne ostane med dvema taboroma, ojačujočim se kmetijskim življenjem ter prav tako ojačenim srednjim slojem, ki raste iz nove nepske gospodarske politike na eni strani ter proletariatu, ki ga gospodarska kriza sprijaznjuje s težami premaganega opozicijskega vodstva. V zadnjem času je vlada pričela s preokretom na levo; nastopati je jela znova proti nepovcem, da v pravem času prepreči njihovo preveliko ojačenje.

Po drugi strani se trudi sovjetska vlada na vso moč, da dobi v inozemstvu nove finančne kredite, s katerimi naj bi si opomogla ruska industrija. Glavno stremiljenje vlade gre za tem, da se razvije industrija in se s tem odstrani nesporazume med produkcijskimi sposobnostmi posameznih slojev in se ustvari možnost popolnega in zares zadovoljujočega gospodarskega avtarizma v državi.

Osebito so se ruske težnje po vnanjem posojilu koncentrirale na Nemčijo, ki je že dosedaj s svojim kapitalom največ pomagala sovjetski Rusiji. V Berlinu se vršijo v ta namen gospodarska pogajanja, ki naj Moskvi zagotovijo nadaljnje kredite, in sicer v vsoti 600 milijonov. Toda pogajanja ne potekajo brez ovir; Nemci s svojimi koncesijami in krediti v sovjetski Rusiji nimajo najboljših izkušenj, osebno jim je ovira ruski trgovinski sistem, ki ima v monopolu vnanje trgovine svojo za zapadne kapitaliste neugodno okorelo poglavitno obliko. Zato skušajo dobiti od moskovske vlade koncesije, ki bi se v tej ali oni formi izognile obstoječim normam ruske vnanje trgovine.

Pri tem se nemški industrijalci in finančniki naslanjajo na precej enotno fronto zapadnoevropskega kapitala, ki trdovratno vztraja na svojem odklanjajočem stališču. Sovjetska vlada skuša sicer oslabilo enotno rezerviranost kapitalistične Evrope s tem, da se pogaja istočasno n. pr. s Francijo in poslanik Dvoglevski je napravil v Parizu ugodno ponudbo glede dobavljanja nafte, ki je Franciji tako potrebna. Ali ker Evropa ve, da so sovjetski uniji krediti nujno potrebni, vztraja trdovratno na svojih zahtevah.

Taka je bila situacija, ko so pred dnevi nenadoma prišle vesti o nekakšni gospodarski zaroti v donskem revirju, kjer se nahaja središče ruske premovalne in kovinske industrije. Zarota, o kateri pa ni nikakršnih podrobnih poročil, se je razkrila in sovjetske oblasti so izvršile vrsto aretacij osebno med strokovnimi uslužbenci, zlasti specialisti, med katerimi je razmeroma največ nekomunističnih elementov. Sovjetske vesti trdijo, da je zarota delo kontrarevolucionarnih krogov.

Ali najvažnejše poglavje te donske zarote je dejstvo, da je bilo pri tem aretiranih tudi šest nemških inženjerjev, ki so bili zaposleni v tamkajšnjih premovalnih po naročilu nemške Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft, ki je v rudnikih instalirala nove stroje. S tem je zadeva postala mednarodna afera, zakaj moskovski nemški poslanik je interveniral v korist aretiranih nemških državljanih, a ni dobil zadovoljivega odgovora.

Berlinska vlada pa je zadevo vzela zelo resno. Po zadnjih vestih je poslala sovjetski vladi znova svoje zahteve v zelo energični obliki; zapretila ni le s prekinjenjem gospodarskih pogajanj, marveč celo s prekinjenjem diplomatskih odnosov, ako se v določenem roku afera zadovoljivo ne pojasni in se ne popravi krivično postopanje proti aretiranim inženjerjem. Tako je konflikt nepričakovano naglo dobil zelo resen obseg in je tem značilnejši, ko je bila vendar Nemčija edina država, ki je ostala v najboljših odnosih z Moskvo.

Da je Nemčija svojo intervencijo dala takoj v tako ostro obliko, ima svoje ozadje nedvomno tudi v prirodi gospodarskih pogajanj. Očitno hoče Berlin dati povdarek svojim zahtevam s tem, da pokaže na težave, ki jih imajo vnanji koncesionarji pod sovjetskim režimom in jih gre pač za garancije v uvodoma označenem smislu. Morda bo pod težo poostrene situacije sovjetska delegacija v Berlinu morala pristati na pogoje, ki se jim je dosedaj upirala.

Spričo ogromne potrebe, ki jih ima sovjetska vlada glede vnanjih kreditov, je pričakovati, da bo skušala afera z aretirano nemško šestorico rešiti čim prej in preprečiti s tem, da bi Nemčija šla do skrajnosti.

Tragikomičen obračun s klerikalno moralo

Vesel in obenem žalosten intermeo v Narodni skupščini na račun klerikalcev. — Celo zavezniki so jih pustili na cedilu. — Klerikalci so vnovič snedli svečano obljubo volilcem

Beograd, 15. marca. i. Današnja seja Narodne skupščine je bil tragikomičen intermeo v velikem in resnem boju za enakopravnost, ki se odigrava na parlamentarnih tleh. Po skoro enem letu je povodom interpelacije posl. Pucija prišlo do pretresa famoznega člena 82 finančnega zakona za leto 1927-28, ki je svojočasno zbudil toliko prahu in o katerem so klerikalci oficijelno raznašali, da je bil v finančni zakon od radikalov vtihotapljen.

Ta njihova volilna laž je bila danes v odgovoru finančnega ministra na drastičen način razkrinkana s službeno ugotovitvijo, da ta člen ni bil le razpravljan v vladi, v kateri so klerikalci tedaj sedeli, marveč tudi v finančnem odboru, kjer je bil celo nekoliko izpremenjen. Čim je dr. Spaho pričel čitati odgovor finančnega ministra, so klerikalci do zadnjega moža zbežali iz dvorane, kar je izzvalo burno veselje in ironičen smeh ter na stotine dobrih in slabih dvoplovov na njihov naslov. Razpoloženje se je dvignilo, ko je poslanec Pucelj s citati iz govorov poslancev dr. Kulovca, dr. Gosarja, oblastnega predsednika dr. Natlačena in končno iz oficijelne programske izjave predsednika SLS dr. Korošca navajal, kako so klerikalci svoje radikalne zaveznike v vladi dolžili tihotapstva in prevare, iste radikale, s katerimi danes ponovno sedijo v vladi, in kako so na ta jezuitski način odklanjali od sebe odgovornost za kapitalistični privilegij in škodo naših občin.

Kompromis glede razprave o finančnem zakonu

Na energično zahtevo KDK je vlada pristala na to, da predloži amandmane tudi finančnemu odboru

Beograd, 15. marca. i. Z ozirom na vesti, da namerava vlada predložiti Narodni skupščini v zadnjem trenutku celovito dalekosežnih amandmanov k finančnemu zakonu, ne da bi dopustila, da se o njih razpravlja v finančnem odboru, je KDK sklenila, da se posluži skrajnih sredstev, da to nakano vlade prepreči in da doseže sklicanje finančnega odbora, v katerem bi mogla tudi sama predložiti celovito vrsto važnih amandmanov. V imenu KDK je danes dopoldne posetil poslanec dr. Žerjav predsednika Narodne skupščine dr. Perića ter zahteval od njega pojasnila, ali in kdaj bo sklican finančni odbor.

Popoldne so se vršila tozadevna pogajanja, pri katerih je zastopal vodstvo KDK dr. Kramer. Dosežen je bil kompromis, po katerem naj finančni odbor

in drugih samoupravnih teles.

Vrhunec ironije pa je bil dosežen s tem, da je poslanec Pucelj citiral slovesno dr. Koroščevo izjavo na zboru zaupnikov SLS, da bo SLS, akoravno je nedolžna na tem členu, z znano svojo energijo in naslanjajoč se na zaupanje celega naroda poskrbel, da se ta določba nikdar več ne pojavi v finančnem zakonu, nakar je med burnim smehom tako opozicije kakor vladne večine predložil člen 71 novega finančnega zakona, v katerem je stari člen 82 iz lanskega leta dobesedno zopet prepisan. Debatu o členu 82. in sedanjem členu 71. je trajala ves dan in je pomenila pravi sodni dan za moralo in prevarantsko politiko klerikalne stranke, katere se ni upal braniti niti en vladni poslanec.

Vrhunec dneva pa so vendar klerikalci sami dosegli, ko so se tik pred glasovanjem o predlogu, da naj se izvoli anketa, ki naj ugotovi, ali in kako je bil ta člen v finančni zakon utihotapljen, vrnili v dvorano ter krepko glasovali za to, da se anketa ne izvoli. Ogorčenje nad klerikalno prevarantsko politiko ni moglo premagati komične stranke celega dogodka in seja je bila zaključena ob gromkem smehu nad blamiranimi klerikalci, ki so pol leta poskušali držati slovensko javnost v prepričanju, da so bili sami prevarani, a se le sami varali narod.

Bilo je veselo na račun SLS. Jutri pa se zopet nadaljujejo resni dogodki...

Nezadovoljstvo med demokrati

Seja demokratskega kluba. — Posl. Agatonović postane skupščinski podpredsednik. — Ultimatum vojudinskih poslancev dr. Korošcu

Beograd, 15. marca. p. Nocoj se je vršila seja demokratskega poslanskega kluba. Ker je Ljuba Davidović še vedno bolan, je seji predsedoval podpredsednik Andrija Radović. Razpravljalo se je o določitvi kandidata za podpredsedniško mesto v Narodni skupščini. Podpredsednik Andrija Radović je predlagal, da imenuje za kandidata posl. Agatonovića, kar je klub soglasno sprejel. Nato je podpredsednik Andrija Radović zapustil sejo ter o tem sklepu obvestil predsednika Narodne skupščine dr. Perića, tako da bo ta stvar prišla na dnevni red jutrišnje seje Narodne skupščine in bo poslanec Agatonović izvoljen za podpredsednika.

Na seji demokratskega kluba je bivši minister dr. Kosta Kumanudi zahteval, da se morajo vsi amandmani, ki jih pripravljala vlada k finančnemu zakonu, predložiti demokratskem klubu, da prej o njih razpravlja. To zahtevo je klub soglasno sprejel.

Vojvodinska poslanca Izidor Novaković in Vukanović sta pokrenila vprašanje partizanskega postopanja notranjega ministrstva v Vojvodini. Posl. Vukanović je v zelo ostrem govoru zahteval, naj se v najkrajšem času omogoči konstituiranje izvoljenih občinskih odborov v Vojvodini ter je apeliral na vse poslance, naj ga podpro pri uveljavljanju te pravične zahteve. V istem smislu je govoril posl. Novaković, ki je poudarjal, da prihaja iz srede naroda, ki zelo ostro obsoja postopanje vlade z občinami v Vojvodini. Vojvodinski demokrati izjavljajo, da bodo v slučaju, ako se ne ugotovi njihovim zahtevam v najkrajšem času, prešli v opozicijo in da bodo prenehali podpirati vlado. V tem smislu bo izdelan ultimatum, ki bo izročeno notranjemu ministru dr. Korošču s protestom proti onemogočanju konstituiranja občinskih odborov v Vojvodini ter s pripombo, da bodo vojudinski poslanci prestopili v opozicijo, ako se ne bo ugodilo njihovim zahtevam.

Beograd, 15. marca. i. Na seji demokratskega kluba je za poslancem Novakovićem govoril poslanec Matejčić o nekorektni personalni politiki, ki jo izvaja notranje ministrstvo. Naglašal je, da se z dr. Koroščem

vim prihodom v notranje ministrstvo osebo je v tem ministru ni izpremenilo, kar je vzrok, da se položaj še ni popravil. Ako se hoče ustvariti boljše stanje, je treba izvršiti spremembe v osebju notranjega ministrstva. Dr. Korošec je baje že obljubil, da bo to izvršil.

Centrumaši zahtevajo sklicanje kluba

Beograd, 15. marca. p. Iz radikalnih vrst se doznava, da je večja skupina poslancev z Nikolom Uzunovićem. Božo Maksimovićem in dr. Sriskećem na čelu izročila g. Vukičeviću pismeno zahtevo, naj čim prej skliče sejo poslanskega kluba in poda poročilo o političnem položaju. Na seji naj bi se razpravljalo tudi o amandmanih k finančnemu zakonu.

Obnovljen predlog o ukinjenju dohodnine

Beograd, 15. marca. p. Poslanca Pavle Radić in dr. Hinko Krizman sta predložila Narodni skupščini predlog resolucije, ki bo prišel jutri v skupščini v razpravo in ki se glasi: »Narodna skupščina skleni: Poziva se kr. vlada, da od 1. januarja 1928 ukine davčno obliko dohodnine povsed, kjer obstoji, in dosledno temu, da finančni minister odredi podrejenim mu organom, naj to davčno obliko niti ne odmerjajo niti ne predpisujejo počen od 1. januarja 1928, ter da v to svrhu vlada v roku 14 dni predloži Narodni skupščini zakonski predlog o ukinjenju dohodnine.«

Kakor znano, obnovlja KDK ta predlog o ukinjenju dohodnine, ker je sam predsednik Narodne skupščine dr. Perić priznal, da se je nepravilno postopalo na zadnji seji pri razpravi o tem predmetu. Kakor se doznava, bosta razen Pavla Radića in dr. Krizmana govorila k predlogu tudi poslaca dr. Žerjav in Ivan Pucelj.

Boža Maksimović v Zagrebu

Potovanje ni politično? — «Vlada je v neugodnem položaju in je vrgla državo za več let nazaj.»

Zagreb, 15. marca. n. Danes dopoldne je prispel z brzovlakom iz Beograda v Zagreb bivši notranji minister Boža Maksimović. Njegov prihod je vzbudil nemalo senzacijo v zagrebških političnih krogih, ker smatrajo, da je došel v posebni politični misli. Tudi v zagrebških radikalnih krogih samih se govori, da je Boža Maksimović prišel v Zagreb z namenom, da stopi v stik z opozicijo. Eden izmed funkcionarjev zagrebške radikalne organizacije je zagotavljal, da ve pozitivno, da je Boža Maksimović prišel v Zagreb, da bi skušal potom dr. Nikića priti v stik s KDK.

Toda g. Maksimović je popoldne v razgovoru z vašim dopisnikom kategorično demantiral te vesti, češ, da je prišel samo na-proti svoji soprog, ki prihaja iz Švice, kjer je bila na zdravljenju. Razen tega se izmed članov KDK nahaja v Zagrebu samo posl. Mathek.

Boža Maksimović se je sestal s predsednikom zagrebške radikalne organizacije dr. Dušanom Trbojevićem, s katerim se je razgovarjal o razmerah v radikalni stranki. Baje so zagrebški radikali simpatično po-

zdravili nastop Bože Maksimovića napram današnji vladi.

Gosp. Maksimović je izjavil na vprašanje vašega dopisnika, kakšen je po njegovem mnenju položaj Vukičevićeve vlade: »Jaz osebno mislim, da je vlada po svojem dose-danem delu v parlamentu in med narodom ter po splošnem razpoloženju v precej ne-ugodnem položaju. Posebno so težke posledice njenega dela v čisto nacionalnem pogledu in v pogledu notranje ureditve države. V tem oziru nas je vlada vrgla za neko-liko let nazaj, ustvarjajoč ponovno hrvatsko prečasnno vprašanje in izročujoč se na mi-lost in nemilost nacionalnim manjšinam.

Ako bi našel konkretne slučaje, bi bilo to preveč drastično. Toda sumaričen pre-gled zadostuje, da vzbudi prilično vznemir-jenost med pristaši sedanje vladne poli-tike.

Na vprašanje, kakšna kombinacija bi pri-šla po padcu sedanje vlade v poštev je Bo-ža Maksimović odgovoril: »O tem noče n govoriti. Istotako je na vprašanje, ali bi radikalni centurum stopil v kombinacijo s KDK, odgovoril: »O tem vam ne morem ni-česar reči.

Konflikt med Rusijo in Nemčijo

Nenavadno energičen diplomatski nastop nemške vlade zaradi aretiranih nemških inženjerjev

Berlin, 15. marca. g. Med sovjetsko in nemško vlado je izbruhnil težak konflikt, ki bi mogel dovesti do prekinjenja diplomatskih odnosov med obema državama, ako ne bodo sovjetske oblasti izpremenile svojega stališča. Kakor znano so sovjetske oblasti na ozemlju Doneca aretirale več oseb, ki so bile obdolžene, da so v državni ruskih pre-mogokopih izvedle sabotažne čine ter da so rusko premovalno in petrolejsko produkcijo težko oškodovale. Rusi so trdili, da so aretiranci bili v zvezi s protirevolucionarnimi organizacijami, ki so imeli nalogo, naj s sabotažnimi čini onemogočijo delo v vseh industrijskih podjetjih. Med aretiranci je tudi šest nemških inženjerjev, ki so v donskih premogokopih montirali električne na-prave, ki so bile naročene pri splošni nemški električni družbi. Berlinska vla-da je, ko je zvedela o aretacijah, takoj zahtevala iz Moskve informacije. Ven-

dar pa so sovjetske oblasti odklonile nemškemu poslaniku vsako pojasnilo.

Danes je nemška vlada sporočila Moskvi, da bo prisiljena odpoklicati svoje-ga poslanika iz Moskve, ter določiti protidredbe, ako v teku enega tedna preiskava proti aretirancem, od katerih se ne ve, kje so, ne bo končana in ako nemška vlada o tej preiskavi ne bo uradno obveščena.

Berlin, 15. marca. g. Nemški poslanik v Moskvi je dobil nalogo, naj zahteva od sovjetske vlade pojasnila, katere konkretne obtožbe obstajajo proti aretiranim nemškim inženjerjem. (Glej tudi poročilo med brzojavkami na 6. strani. — V večernejši številki smo prinesli sliko velike električne centrale v Krivoje-rovu, ki jo je zgradila po nalogu so-vjetske vlade A. E. G. v Berlinu in kjer so bili zaposleni aretirani nemški teh-niki. Op. ur.)

Razorožitvena posvetovanja v Ženevi

Včeraj je bilo otvorjeno peto zasedanje pripravljalne razorožitvene konference. — Glavni predmet obligatorično razsodišče. Politični del konference se prične še le v ponedeljek. — Zanimiv nemški predlog

Ženeva, 15. marca. (že.) Danes je bilo otvorjeno peto zasedanje pripravljalne komisije za mednarodno razorožitveno konferenco. Predsednik Loudon (holandski delegat) je opozarjal v svojem otvoritvenem govoru na važna dela razsodiščnega in varnostnega odbora, ki tvori pomemben prispevek k predpripravi za mednarodno razorožitveno konferenco. Nadalje je predsednik izjavil, da se bo Litvinov predlog, naj se sklene mednarodna pogodba za popolno odpravo orožovanja, resno prouči. Začasni turški delegat Imur Bei je izjavil, da se bo udeležil sej komisije turški zunanji minister Tefvik Rudži bei še prihodnji ponedeljek in prosi, naj se vse važne debate politične narave odgode na ponedeljek. S tem predlogom so se izjavili solidarnim nemški delegat grof Bernstorff, ruski delegat Litvinov in poljski delegat Soukal. Na predsednikov predlog se je sprejel sklep v smislu želj turškega delegata.

Jutri popoldne se bo diskusija nadaljevala, vendar se bo razpravljalo le o delovanju razsodiščnega in varnostne-

ga odbora.

Najvažnejše osebnosti, ki se udeležu-jejo sej pripravljalne komisije, so an-gleški delegat lord Cushendun, franco-ski delegat grof Clausel, nemški de-legat grof Bernstorff, italijanski general de Marinis, delegat ameriških Zedin-jenih držav Gibson, ruski zastopnik Lit-vinov, holandski delegat Rutgers in ju-goslovenski delegat dr. Marković. O predlogih ruske delegacije glede odpra-ve pomorskih, kopnih in zračnih bojni-h sil bo pripravljalna komisija za razoro-žitveno konferenco razpravljala prihod-nji teden. Kakor se pričakuje, bodo čla-ni komisije pobijali te predloge.

Ženeva, 15. marca. s. Grof Bernstorff je v pripravljalnem razorožitvenem od-boru stavil predlog o predložitvi popol-nih številki glede razorožitve. Po tem predlogu je to edina možnost, da se po-stopoma pride do izvedbe razorožitve. Ta predlog, ki se nanaša na čl. 8. § 6 statuta Društva narodov glede splošne toda dosedaj še neizvedene obveznosti za predložitev razorožitvenih številki, bo prišel v razpravo pri točki 3.

Univerzitetni zakon

Beograd, 15. marca. p. Tekom današnjega dne je zborovala v prosvetnem ministruvstvu komisi-ja univerzitetnih profesorjev, ki ima izdelati definitivno redakcijo zakona o univerzah. Tekom dopoldneva in popoldneva je sprejela celo vrsto členov tega zakona. Po načrtu zakona o univerzah ima biti v bodoče v Beogradu 6 fakultet, v Zagrebu 7 in v Ljubljani 5.

Jugoslovenska Matica zemljoradnikom

Beograd, 15. marca. p. Zaradi govorov svojih poslancev v zunanje-politični razpra-vi v Narodni skupščini je zemljoradniški poslanski klub prejel danes iz Ljubljane naslednjo brzojavko: »Za tople in priršč-ne besede odobravanja in utehe sprejmite v imenu neosvobojenih bratov zahvalo Ju-goslovenske Maticе v Ljubljani. Predsed-nik dr. Pretnar, tajnik Mahkota.«

Zakon o ribolovu

Beograd, 15. marca. p. Posebna komisija, usta-novljena od ministrstva za kmetištvo in vo-de, je izdelala načrt zakona o ribolovu, s katerim bodo unificirani razni dosedajšnji zakoni o ri-bolovu. Načrt je bil odposlan vsem gospodarskim zbornicam v proučitev, da izročijo o njem v najkrajšem času svoje mnenje.

Vlada sama mora razkrinkati klerikalno volilno laž

Celodnevna razprava v Narodni skupščini

Kaj pravi minister Spaho o zloglasnem § 82. - Privilegij velekapitala pride tudi v novi finančni zakon

Beograd, 15. marca. Ker je vladna večina včeraj pozno ponoči sprejela zadnji resnični proračun in je bila proračunska debata do finančnega zakona končana, je bil danes v Narodni skupščini interpellacijski dan. Rada ali nerada je morala vlada na to pristati in dati odgovor na interpellacijo poslanca g. Ivana Puclja z zloglasnim § 82. finančnega zakona za tekoče proračunsko leto, s katerim so bile hudo udarjene vse slovenske občine in zlasti okrajni zastopi in cestni odbori. Interpelacija je bila vložena za 21. oktobra 1927, a še le sedaj je dala vlada na njo odgovor. Interpelacija je spravila vlado in njeno večino, prav posebno pa še klerikalce v skrajno mučen položaj, ker je moral član vlade blamirati svojega ministrskega kolego dr. Korošca in z njim vred celotno SLS. Klerikalci so se namreč v »Slovenec« na žive in mrtve otepali odgovornosti za ta člen in njihovi voditelji so med volilno borbo zatirali, da bi bil ta člen brez njihove vednosti vtihoapljen v finančni zakon. Finančni minister dr. Marković se je očitno sramoval dvočlene vloge svojih klerikalnih kolegov in ni hotel osebno odgovoriti na interpellacijo, marveč je prepustil dr. Spaho, da pred celotno Narodno skupščino desavira dr. Korošca in njegovo SLS.

Beograjska politična javnost je razkrinila o dvočlnosti klerikalcev, ki govorijo drug-od-druga in drugace v Ljubljani, že valjena, vendar pa je bila iznenadena, ko so govorniki KDK citirali izjave klerikalnih pravnikov in pisav »Slovenca«, v katerih drzno oporekajo to, kar so sami podpisali. Na klerikalne poslane pa so razkrinili vplivalo tako porazno, da so kar jobejnili iz skupščinske dvorane. Opozicija je hotela klerikalcem nuditi priliko, da svoje trditve dokažejo in le to predlagala, naj posebna anketa preišče postanek tega zloglasnega člana — kakor pravijo klerikalni voditelji — vtihoapljenega člena, toda klerikalci so se tega hudo ustrašili in rotili svoje tovaršice iz vladne večine, naj nikar ne pristanejo na to. Vlada večina je ta predlog res odklonila, a to le še bolj potrjuje, da so klerikalci vedoma varali slovensko javnost, da je bil člen 82 srojet brez njihove vednosti.

Običajna borba za zapisnik

Seja Narodne skupščine, napovedana za 9. uro se je pričela šele ob 11. in je bila zopet viharina in burna. Že takoj spočetka je prišlo do ostrega spopada med opozicijo in vladno večino, ker je bil zapisnik včerajšnje seje zopet nepravilno sestavljen. Dočim je bila vsa Narodna skupščina priča, da govorniki KDK o priliki razprave o nujnem predlogu glede ukinitve dohodnine zaradi hrupa in kriki, ki so ga vrizarjali klerikalci in radikali, sploh niso mogli govoriti beleži zapisnik, da so se besed opevedali. Proti temu je prvi protestiral poslanec Predavec, ki je zlasti opozarjal na slučaj Pavla Radića in zahteval, da se zapisnik v tem smislu popravi. Tainik je to zahteval odklonil, kar je izzvalo pri opoziciji ogorčene proteste.

Tudi poslanec dr. Pivko je ostro protestiral proti zapisniku, ki beleži, da se je dr. Žerjav odpovedal besedi, dočim je res baš nasprotno, da zaradi splošnega hrupa sploh ni slišal, da bi mu bil predsednik podelil besedo. Skupščinski tainik je tudi ta popravek zapisnika odklonil. Splošno revolto pri opoziciji je izzvala konstatacija g. Pribečevića, da skupščinski tainik, ki odklanja popravek, takrat sploh ni bil navzoč in torej ne more niti vedeti, kako so se dogodki v resnici odigrali. Po polurnem prerekanju je vladna večina odklonila med viharinimi protesti opozicije zahtevani popravek zapisnika.

Politična bolezen finančnega ministra

Pred prehodom na dnevni red je nato predsednik Narodne skupščine dr. Ninko Perić sporočil, da je finančni minister dr. Marković obolel, ter da se zaradi tega ne more udeležiti današnje seje. Ta vest je izzvala med opozicijo viharne proteste, ker bi moral finančni minister odgovorjati na interpellacijo posl. Puclja in je vladalo splošno prepričanje, da je ministrov bolezen le izgovor, s katerim se hoče odtegniti neprijetni nalogi, da govori proti svojim zavzemom v vladi.

Nato je skupščina od nekaterih formalnostih prešla da dnevni red in pričela razpravo o interpellaciji posl. Iv. Puclja glede člena 82. finančnega zakona za leto 1927-28. Splošno se je opazilo, da so klerikalni poslanci že med čitanjem interpellacije drug za drugim izginili iz dvorane. Iz vrst opozicije so se slišali klici: »Kje pa je dr. Korošec? Kam sta zginila dr. Kulovec in dr. Gosar, ki sta o tem členu tako dobro poučena?»

Interpelacija posl. Puclja

Se glasji: V letošnjem finančnem zakonu je bil sprejet člen 82., ki zadane vse občine in druge samoupravne, ki koprane, kakor cestne odbore in okrajne zastope. Citirani člen ne dovoljuje občinam in ostalim avtonomnim korporacijam nalagati večjih davkov kakor 200%, ostalim pa samo 25% na davke velepodjetij, kakor so TPD in druge.

Po izjavi predsednika oblastnega odbora v Ljubljani dr. Natlačen je bil vsled tega samo sredi čestni odbor v Laškem oškodovan za nad 2 milijona in cestni odbor v Litiji za nad en milijon Din. Kako veliko škodo trpi poedine občine, se doslej sploh ni dalo ugotoviti. Ta člen je imel za posledico, da so postali proračunski prizadeletih občin in korporacij aktivni. Vruhu tega pa so morale ustaviti vsa že započeta dela.

Znano je, da takratna vlada o tem členu sploh ni razpravljala. Še druge koalirane stranke g. dr. Korošec je javno in ponovno izjavil, in je to izjavo ponovnokrat natiskal tudi njegov organ, Ljubljanski »Slovenec«, da je člen 82. finančnega zakona vtihoapljen. Enake izjave so podali tudi tedanji ministri, med njimi dr. Kulovec in dr. Gosar, ki sta še izrečno povdarjala, da ne moreta nositi odgovornosti za ta člen, za katerega sploh nikdar nista vedela. V

zaj v svoji interpellaciji ter zaslišal dr. Korošca, dr. Kulovca, dr. Gosarja in dr. Natlačen, ki so vendar morali razen slednjega dati svoj podpis na predskajlico, da bi dognal, kako je prišel ta člen v finančni zakon.

Nato je govoril posl. dr. Josip Predavec, ki je v svojem govoru zlasti naglašal, da se tudi v tem zračni tendenca sedanjega režima, ki odvzema majemu človeku vse, štiti pa velekapital in inozemska podjetja.

Po govoru poslanca Predavca je bila dopoldanska seja ob 1.15 zaključena in se je nadaljevala popoldne ob 5. Tudi

popoldanska seja

Je bila mestoma zelo viharina. Popoldne so govorili g. dr. Krajač, dr. Driljević in dr. Pasarić, ki se je v svojem govoru zapletel v ostre kontraverze z muslimani. Med njegovim govorom je nastal v dvorani tak strahovit preprič, da je moral predsednik sejo prekiniti.

Po odmoru, ki je trajal skoraj 20 minut, je dr. Pasarić nadaljeval svoj govor, v katerem je nazval sedanji režim za plač-kashi in vtihoaplji. Nato je povzel besedo

sam. dem. dr. Metikoš,

ki je v svojem govoru povdarjal, da je bil ta člen vtihoapljen v fin zakon le na korist in v interesu ter na prizadevanje velepodjetij, ki se hočejo na ta način izogniti plačevanju obdavkov. To dokazuje, je zlasti slučaj s TPD, ki je na ta način odtegnila samo enemu »samonpravnemu« telesu nad dva milijona Din. Vendar pa je čudno, kako je mogel ta člen pasirati fin odbor, Narodno skupščino in min svet, ko pa na drugi strani tedanji aktivni člani vlade odklanjajo zanj odgovornost. Zdi pa se, da vlada sama čuti, da ta člen ni bil sprejet popolnoma pravičnim in rednim potom, in da je zato letos ponovno sprejela v fin zakon kot čl. 71.

Govornik navaja slučaj občine Kraljevec, ki je bila s tem členom oškodovana za 200 tisoč dinarjev. Govornik dokazuje, da je postal je sistem, da se na tak način izdala zakon in uredba. Ostro kritizira politiko fin ministra, ki sivolovoljno reducirala dohodke občin. Priznava se predvsem, na Narodna skupščina izvoli posebno anketo, da preišče, kako je prišel ta člen v fin. zakon.

Zadnji je govoril poslanec Rude Bačič, ki je povdarjal, da je ta člen posebno hudo zadel Slovenijo in Dalmacijo. Posledice te politike se jasno čutijo zlasti v Dalmaciji, kjer je zavladala beda in bomankanje, ker so morale občine ustavi gradbe cest in drugih javnih naprav, pri katerih je našlo ljudstvo delo in zaslužek. Zato zahteva, da se ta člen takoj ukine, obenem pa ugotovi kako je sploh prišel v finančni zakon. S tem je bila

debatu zaključena.

nakar je predlagal posl. dr. Juraj Krnjević sledeči vrniti na dnevni red:

»Narodna skupščina naj izvoli po razpravi o interpellaciji poslanca Puclja na min. predsednika in finančnega ministra o vtihoapljenem členu 82. fin zakona za leto 1927/28 devetčlanski odbor z nalogo, da v roku 14 dni poroča Narodni skupščini glede resničnosti trditve te interpellacije.«

Radikal Branko Perić pa je predlagal prost prehod na dnevni red, kar je vladna večina pri glasovanju tudi sprejela. Predsednik je nato ob 8.

zaključil sejo

In napovedal prihodnjo za jutri dopoldne ob 10. Na dnevnem redu je volitev skupščinskega podpredsednika mesto Pere Markovića, ki je postal minister, zatem pa nadaljevanje proračunske razprave. Ker pa je opozicija vložila celo vrsto nujnih predlogov, ni verjetno, da bi se že jutri pričela razprava o fin. zakonu.

Parlamentarna konferenca Čehoslovakov in Jugoslovenov

Praga, 15. marca. h. Odbor za letošnje skupno konferenco delegatov čehoslovanskega in jugoslovanskega parlamenta se je danes konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen posl. Uhlir, za prvega podpredsednika posl. Votruba, za drugega podpredsednika posl. Petarek, za tajnika pa posl. dr. Kralik. Čehoslovanska delegacija bo odpotovala 19. maja preko Budimpešte v Beograd, kjer bo ostala do 22. maja. Po tridnevni posvetovanji bo odpotovala v Sarajevo, kjer bo ostala en dan. Nato bo preko Mostarja odšla v Dubrovnik ter se bo potem vrnila domov.

Kredit za kulturno sodelovanje s ČSR

Beograd, 15. marca. h. Kakor znano, je radi sivolčasne dogovora med Čehoslovasko in Jugoslavijo, Čehoslovaska že lani določila v svojem proračunu za podpiranje medsebojnih kulturnih stikov znesek 600.000 Kč pod pogojem, da tudi Jugoslavija določi v ta namen primerno vsoto. Naša vlada pa je obvezne ni izpolnila. Povod za zadnje konference z delegatom čehoslovanskega parlamenta dr. Uhlirjem je prišla ta zadeva ponovno na dnevni red in se je sedaj vlada vendarle odločila, da izpolni dano besedo, ter je taknadno določila v proračunu znesek 500.000 Din za podpiranje kulturnih stikov s Čehoslovasko. Ravno tako je Jugoslovenskemu novinarskemu združenju uspešlo, da je določila vlada znesek 500.000 Din kot prispevek za novinarski pokolinski fond.

Prebivalstvo Zedinjenih držav

Washington, 15. marca. (be.) Statistični urad cen prebivalstvo Zedinjenih držav na 120 milijonov oseb.

Skrivnostna usoda prvega prekooceanskega letalca iz Anglije v Ameriko

Nasprotujoče si vesti. — Hiccliffe se je ponesrečil, ali pa je moral pristati na odprtem morju

London, 15. marca. (lo.) Tukajšnji krogi so zelo v skrbeh glede usode Hiccliffea. Kakor se poroča iz Newyorka so videli Hiccliffeovo letalo zadnjikrat včeraj zjutraj nad Novo Fundlandijo.

London, 15. marca. a. Do popoldne se ni nobenih vesti o usodi letalca Hiccliffea. Iz Newyorka je prispela brzjavka, po kateri je strojevodja vlaka, ki je došel v Jersey City, videl med potjo letalo, ki je pristalo.

London, 15. marca. (lo.) O Hiccliffeu in njegovi spremljevalki Elsie Mackay se vedno ni nikakih vesti. Hiccliffe je v terek zjutraj startal iz Cronwella za polet v Ameriko. Zadnja vest pravi, da so zapazili Hiccliffea 170 milj zapadno lrske. Od tega trenutka se ne o drznem letalcu ni cesar. Tukajšnji meteorološki krogi izražajo svoje začudenje nad poletom Hiccliffea, ki je startal v trenutku, ko so divjali na Atlantiku silni viharji. Hiccliffe je moral najbrže pristati na odprtem morju.

Atlantic City, 15. marca. (be.) Iz več mest so prispela poročila, da je Hiccliffe preletel baje te kraje. Te vesti so bile v kompetentnih krogih sprejete zelo skeptično. Zrakoplovni urad v Newyorku javlja, da ne ve o prihodu Hiccliffea še ničesar. Atlantic City, 15. marca. s. Reuterjev urad javlja: Ob 23.20 so slišali ropotanje motorja velikega letala. Izgleda, da je letalo letelo proti Filadelfiji. Na označeno mesto je bila takoj odpisana policijska patrulja, ki bo tam poizvedovala. V strokovnjakih krogih ne pripisujejo takim vestem posebne pomena.

Newyork, 15. marca. g. O usodi angleškega letalca Hiccliffea in njegove spremljevalke miss Mackay se vedno ni nobenih vesti. Gorivo, ki sta ga imela seboj, je za dostavilo samo za 40 ur. Z ozirom na to bi bila morala pristati davi ob osmih ameriškega časa. Ker ni dosedaj nobenega sledu o letalcih, obstoji bojazen, da sta v valovih Oceana našla smrt. Newyorkski zastopnik Hiccliffea je danes popoldne objavil vest, da je bil angleški letalec prisiljen pristati v Novi Fundlandiji. Ta vest pa se je kmalu izkazala kot neresnična. Za nevoziteto in napetost, s katero so pričakovali v Ameriki prihod Hiccliffea in njegove spremljevalke, je značilno, da so snovi v celoti vrsti krajev slišali ropot motorja, kar pa se je izkazalo le kot fantazija. Na podlagi teh vesti so se v Filadelfiji že pripravljali svečani sprejemi. Vse nade pa so oile brez podlage. Dosedaj letalski urad v Otavi še ni dobil nobenih vesti o usodi letalcev. Ker so vremenska poročila s obale in v oceanu zopet neugodna, se mora smatrati, da sta letalca izgubljena.

Portland, 15. marca. g. Na otoku Straton, dve milj od Orchardbeacha se je videlo letalo. Domneva se, da gre za letalo Hiccliffea. K otoku je bil odposlan motorni čoln. Otok je približno 100 km oddaljen od Bostona.

Praga, 15. marca. h. Včerajšnja vest »Narodni Listo« iz Londona, da je Hiccliffe že pristal v Novi Fundlandiji, je bila preuranjena.

Neparlamentarni režim v madžarskem parlamentu

Svoboda kritike omejena na minimum. — Eksodus opozicije

Budimpešta, 15. marca. d. Včeraj bi se bila morala pričeti v poslanski zbornici proračunska debata. Bethlenova vlada pa je porabila to priliko zato, da bi šol omejit itak majhni vpliv parlamenta. Vlada je namreč skupno s proračunom predložila tudi finančni zakon in predlog glede investicij. Predsednik Zsitvay je predlagal, naj se o vseh treh zakonih vrši samo splošna debata. Ker poslanski zelo omejuje proračunsko debato, se vrši velika politična debata navadno pri razpravi finančnega zakona.

Združitev razprav pomeni brezdvomno napad na svobodo govora opozicije. Naravno je, da je ta predlog predsednika izzval zelo ostro kritiko opozicije. Demokratiški poslanec Rassy je izjavil, da bi državni upravnik kršil ustavo, ako bi potrdil za-

kon, ki se je sklenil s pomočjo kritične poslovnika. Ko so mu poslanci vladne stranke odgovorili, da se je tudi v Avstriji vršila skupna splošna debata o proračunu in o finančnem zakonu, je izjavil socialni demokrat Farkas, da bi njegova stranka sprejela predlog predsednika, ako se avstrijska ustava tudi glede drugih vprašanj uvede na Madžarskem. V Avstriji obstoja namreč splošna volilna pravica in dejanska demokracija, dočim se vršijo na Madžarskem volitve s terorjem.

Vsa ta debata se je vršila ob največjem nemiru. Ko je vladna stranka sprejela pred sednikov predlog, so vsi opozicijski poslanci zapustili dvorano. Demokrati so izjavili, da se v teh okoliščinah ne bodo udeleževali proračunske debata. Socialni demokrati pa bodo o tem še sklepali.

Mariborski občinski svet

Maribor, 15. marca. Nocoj od 18. do 20.30 se je vršila javna seja mariborskega občinskega sveta. Občinski svet je bil polnoštevilno zbran, galerija precej zasedena.

Zupan dr. Juvan je po otvoritvi seje prečital šest predlogov posameznih klubov, ki se predvsem tičejo raznih socialnih, zlasti prečnih stanovanjskih vprašanj. Nekateri predlogi so bili takoj sprejeti, drugi pa od kazani v proučitev posameznim odsekom občinskega sveta. Občinski svet se je pri družji zahtevi Ljubljane in drugih občin po podaljšanju stanovanjske zaščite do leta 1930.

Občinski svet je soglasno sprejel spremembo pravil Mestne hranilnice, kakor jo je predlagal hranilnični gerent. Po novih pravilih ima občinski svet večji vpliv na izvolitev upravnih svetnikov. Volil bo v upravni odbor iz svojih skupin 18 odbornikov po čistem proporciju. Upravni svet vodi hranilnico tudi v slučaju razpusta obč. sveta. — Zavrnjena je bila prošnja nabavljalne zadruge državnih nameščencev za odpis tovarne in naklade na opojne pijače.

V drugem odseku se je ustanovil stanovanjski pododsek.

Izgotovljen je načrt za novo stanovanjsko hišo šoferjev mestnega avtobusnega podjetja V to svrhu bo treba naletiti posojilo v znesku 1 in pol do 2 milijona Din, o čemer bo razpravljalo še finančni odsek.

Odobreni so bili razni stroški za šolske zavode, ki jih podpira občina. Narodnemu gledališču je bila dovoljena izredna podpora 50.000 Din. Vse stanovanjske hiše, za katere se je izdalo uporabno dovoljenje 1. 1927 ali pa se bo izdalo tako dovoljenje 1. 1928, so za dobo šestih let oproščene gostaščine, vodarine in kanališčine. Novo dravsko kopališče se bo pričelo graditi, čim duple to vremenske priške. Obč. svet je sklenil kupiti v ta namen Schmiedererjevo posestvo na levi strani Drave za 280.000 Din. Za novo kolonijo, kjer bo občina zidala iz dvomilijonskega državnega posojila delavske hišice, se kupi Staudingerjevo posestvo v izmeri 70.000 kvadratnih metrov po 10 Din.

Pri sklopih o predlogih trgovskega in obrtnega odseka se je razvila dolga, mestoma burna debata o načelnem stališču občine glede posredovalnic za delo. Obč. svet je soglasno odklonil tako privatno prošnjo za koncesijo take posredovalnice. Prišel pa je v razpravo tudi predlog, naj se dovoli taka koncesija Marjanišču, neki dobrodelni ustanovi, ki skrbi predvsem za brezposelne služkinje. Socialisti so se izjavili proti predlogu, utemeljevali pa ga je obč. svetnik Hristeč, češ, da bo ta ustanova vršila posredovanje za služkinje itak brezplačno.

Rumunski protest

proti ženevskemu sklepu

Zeneva, 15. marca. s. Titulescu je ostopil kot rumunski delegat pri Društvu narodov. Njegov naslednik je novi poslanik v Bernu Antoniadu.

Ponovne protimadžarske demonstracije v Newyorku

Newyork, 15. marca. g. Svečanost ob priliki razkritja Kossuthovega spomenika so bile otvorene s parado 1500 Madžarov. Tu danes je prišlo, kakor pri prihodu Madžarov iz Budimpešte, do političnih demonstracij. Na cestah, kjer se je pomikal slavnostni sprevod, se je zbralo veliko število nasprotnikov Horthijevega režima, ki so vzklicali proti »madžarski vladni morilce«. Policija je imela pripravljenih 3000 mož, katerim se je le s težavo posrečilo razpršiti demonstrante. Za madžarske plemenitaše, ki so prišli na svečanost, je newyorkška policija odredila posebno varnostno službo.

Zubkov izgnan iz Nemčije

Berlin, 15. marca. h. Kakor poroča »Berliner Tageblatt«, je vladni predsednik pl. Höhn kot najvišja delalna policijska oblast izgnal iz Nemčije Aleksandra Zubkova, soproga pruske princezinje Viktorije.

Aretacija bivšega poslanca

Beograd, 15. marca. p. Danes je bil v Aleksandru aretiran bivši radikalni poslanec Mihaljo Srečković z imenom Kile, tekme poslanca Agatonovića, ki je obtožen raznih zlorab, predvsem, da je pri ziduani šole v Moravcu poneveril 200 tisoč dinarjev. Razen tega je obtožen, da je v času, ko je bil poslanec, prejel plačo občinskega tajnika in delovnice. Obtožen pa je tudi še drugih zlorab.

Vsi na veliki shod KDK v Ljubljani

ki se bo vršil v nedeljo ob 10 dopoldne na Taboru

Naša voditelja

Svetozar Pribečević in Stepan Radić

sam bosta poročala o odločilni borbi za enakopravnost in poštenje v državi.

Naši kraji in ljudje

Varuhi, skrbite za denar svojih varovancev!

Ker nekatera sodišča, med temi tudi okrajno sodišče v Ljubljani, zadnji čas zahtevajo, da morajo varuhi nalagati denar mladoletnikov v Državno hipotekarno banko, opozarjamo varuhe, da ta zahteva ni v zakonu utemeljena. Sodisce ima skrbeti, da je denar mladoletnika naložen varno in čim plodono, kam in na kakšen način pa se ta denar naloži, o tem pa ima pravico odločati samo varuh.

Člen 40. zakona o Drž. hip. banki razločno pravi, da se smejo pupilni denarji nalagati tudi v hranilnice, ki jim priznava zakon pupilno varnost. Take hranilnice pa so vse naše mestne hranilnice, občinske hranilnice, okrajne hranilnice in oblastna hranilnica. Vsaka teh hranilnic je vsaj tako varna, kakor pa Državna hip. banka in vse te hranilnice obrestujejo denar mladoletnikov in sodne naložbe sploh ugodnejše nego Drž. hip. banka.

Tudi višje dež. sodišče v Ljubljani zavzema stališče, da je za sodno rešitev odločilna v prvi vrsti in brez ozira na višino zneska varovanceva korist in ne vrsta denarnega zavoda. Zato je mnenje sodišča, ki kljub temu zahtevajo, da se mora denar mladoletnikov nalagati v Drž. hip. banko in ne v hranilnico, protizakonito in v nasprotju z določbo okrožnice viš. dež. sodišča z dne 4.-1. 1928., št. Preds. 1885-1-22-25.

Zaradi tega naj varuhi nikar ne privolijo v to, da bi sodišča denar njihovih varovancev prenašala iz hranilnic v Drž. hip. banko. Prav tako naj tudi oni varuhi, ki imajo za svoje varovance na novo vložiti denar, naložijo ta denar v hranilnico. Če bi sodnik temu nasprotoval, naj se varuh proti takemu sklepu pritoži na deželno sodišče.

Slovenskim obrtnikom!

Proslava 25 letnice Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

V nedeljo, 18. in ponedeljek, 19. t. m. bo proslavila Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani na svečan način 25 letnico svojega obstoja.

Proslava bo izvenela kot praznik vsega slovenskega obrtništva, ki hoče pokazati, da je stan, ki hoče živeti in napredovati in ki se tudi ne boji borbe za svoje pravice.

Zveza obrtnih zadrug upravičeno pričakuje, da se bo slovensko obrtništvo v velikem številu odzvalo klicu svoje organizacije in prihitelo te dni v Ljubljano.

Sporod prireditelj je naslednji: V nedeljo se bo vršil ob 8. zvečer v dvorani Kazine pozdravni večer, na katerem bo sodelovala godba in pevski zbor. Obrtništvo Slovenije vabimo, da se udeležijo pozdravnega večera. V priletni družbi se bodo sešli znanci in prijatelji, oziviljali se bodo spomini in kovali načrte za bodočnost.

V ponedeljek se bo vršilo v dvorani Narodnega doma slavnostno zborovanje. Težke čase preživljamo, še težji nas čakajo. Samo ena pot vodi v boljšo bodočnost. V strnjenih vrstah, združeni v svojih organizacijah branimo svoje interese!

To slavnostno zborovanje naj bo obrtniška manifestacija, zato naj ne bo obrtnika, ki se ga ne bi udeležil.

Ob 1. uri popoldne se bo vršilo v dvorani Kazine skupno kosilo. Kdor se za kosilo še ni prijavil, naj to takoj stori!

Zveza obrtnih zadrug je prosila prometno ministrstvo in Generalno direkcijo državnih železnic v Beogradu, da bi dovolila udeležencem proslave polovično vožnjo po železnicah. Ministrstvo, kakor tudi Generalna direkcija sta prošnjo odbili, ker po mnenju odločujočih uradnikov prireditelj nima značaja splošne državne prireditve in ji po novem pravilniku ne pritiče ugodnost polovične vožnje.

Zveza obrtnih zadrug poziva obrtništvo vse Slovenije, da se proslave udeleži in manifestira za obrtniško stvar.

Jubilej odličnega delavca za čsl.-jugoslovensko vzajemnost

Včeraj 15. marca je slavil petdesetletnico rojstva praški profesor Josef Skrbineš, lektor slovenščine na češki univerzi v Pragi. Prof. Skrbineš je rodom Slovenec, doma s Ptujkega po-

lja na Štajerskem. Študiral je gimnazijo v Celju, klasično filologijo pa na Dunaju. Služboval je najprej na nemški gimnaziji v Stifbru na Češkem; potem je učil tri leta v Beljaku na Koroskem, od ondod pa je prišel zopet med Čeha. Poslali so ga v Příbram, potem pa v Prago, na Kr. Vinohrade. Tukaj deluje še danes.

Že v dijaških letih se je pokazal profesor Skrbineš odličnega pospeševalca česko-jugoslovenske vzajemnosti. Po smrti Jana Lega, znanega slovenskega konzula v Pragi, je postal prof. Skrbineš nadaljevalec njegovih tradicij. L. 1912. je nadomestil zastarelo Legovo slovnico slovenskega jezika s svojo učno knjigo. Po prevratu (l. 1921.) je knjigo temeljito predelal in razširil.

Zanimanje za kulturni napredek Slovencev in Čehov mu je prineslo l. 1914. imenovanje za lektorja slovenščine na češki univerzi. Napisal je nove vezbanke in čitanko za srbohrvaščino ter je pripomogel, da se je jelo širiti med Čehi zanimanje za ta jezik. L. 1922. je izdal češko berilo za tučce. Tako je ustvaril čisto novo podlago za praktično vzajemnost med češkoslovaško in jugoslovensko državo.

Lektorska predavanja prof. Skrbineška v Pragi obiskujejo posebno jugoslovski dijači. Prof. Skrbineš je tudi sicer pospeševal slovensko kulturo med Čehi. V Slovenski biblioteki je izdal l. 1925. lepo »Antologijo Gregorčičevih pesmi«. V novem času prevaja v češčino pisatelja Meška; njegov »Volk

spokornik« se nahaja baš sedaj v tisku. Jubilarntu petdesetletniku, ki je za ta leta izredno mlad in čil, želimo, da bi še dolgo deloval v prosep kulturne vzajemnosti med Čehi in Jugoslovenci. Na mnoga leta!

Neokusna šala z bednim stanovalcem v mrtvašnici

Franceta Roškarja, starčka — grobarja so pregnali »zli duhovi« iz mrtvašnice, kjer je zaradi slabega gnetnega položaja stanoval že 4 leta.

Zagorje, 15. marca. Upravitelj zagorskega pokopališča je sprejel pred več leti nad 50 let starega g. Franceta Roškarja iz ptujske okolice za pokopališkega grobarja. Novi grobar iz lepe Prlekije si je zaradi svojega mirnega in tihega značaja kmalu pridobil naklonjenost zagorskega prebivalstva.

Kljub temu, da je zagorska dolina precej obljubena in je v rudniških revirih, kamor spada tudi Zagorje, upravičena domneva, da bo imel tamkajšnji pokopališki grobar polne roke posla, pa ni šlo Roškarju po njegovih prvotnih računih.

Dostikrat mine ves teden, da molči »ta mali zvonček«, ki oznanja zadnjo uro onemu, ki se je ravnokar preselil iz doline solz... V takih časih prede grobarju Francelju bolj slaba. On je plačan le od posameznih smrtnih primerov. Znesek 37.50 Din, ki ga dobi za pokop otroka, in 75 Din, ki jih dobi za odraslega mrljca, gre pač sproti za najnujnejše življenske potrebe; za »slabe čase« pa mu ni možno res nič prihraniti.

Bedo grobarja Francelja nam pač dovolj jasno izpričuje dejstvo, da si že 4 leta ni mogel privoščiti poštenega in primernega stanovanja, ker iz svojih pičlih dohodkov ni mogel kriti »lukaznega« izdatka — za stanovanje. Toda mož si je znal v silo pomagati. Svojo culico in kovčeg je prenesel v mrtvašnico, od dobrih ljudi je dobil pečico na ogelje — in se je z vsem svojim bogastvom naselil v kotu mrtvašnice. Starega moža ni prav nič motilo, da je od časa do časa delil njegovo stanovanje kak mrljč, ki mu usoda tudi ni hotela privoščiti boljšega predzadnjega počivališča.

Pa se ni Francelj prav nič pritoževal, da je moral deliti z bednimi ralniki svoj stan. Saj je Francelj težak križ svojega življenja mirno prenašal in čez njegove ustnice ni prišla pritožba ali žal beseda; v svojem kotičku si je kahal bomo in skromno kosilce in je legal na večer zadovoljen k počitku.

V mrtvašnici je stanoval Francelj že 4 leta in ni bilo v Zagorju nikogar, ki bi starčku zavidal stanovanje in domovanju mrtvih.

O pač! Pred dnevi se je Francelj nenadoma izselil. Moč ni ladikoval nikoli poprej o svojem bednem življenju, on tudi sedaj ne toži in ne pripoveduje o dogodkih usodne noči, ki je vplivala na bednika tako, da je zapustil svoj stan med mrtveci in se izselil...

Francelj ne pove ničesar, tudi ta udarec

prenaša s udano potrpežljivostjo. Pač pa se šušljalo o skrivnostni noči med Zagorjanj čudne stvari, ki so dale povod, da je Roškar zapustil hram mrljčev.

Grozovito je moralo vplivati na Francelja, ki je živel v najlepši slogi z mrljci, ko so mu sredi temne noči potrkali v bela oblačila odeti »duhovi« in so zahtevali, da mora Francelj zapustiti hišo, »samo njim namenjeno«... Baše so ga tudi duhovj zarotili, da ne sme o njihovem obhodu nikomur nič izdati...

Sušljanje bo menda vsekakor utemeljeno, kar izpričuje nenadna grobarjeva izselitev in pa tajinstveni molk, v katerega se je pogreznil Francelj.

Pametejši in uvidevnejši ljudje obsojajo zlobno početje »belih žen«. Revez Francelj je sedaj še na slabšem, kakor je bil poprej. Ko lega mrak, jo mahne molčeči bednik do zagorske steklarne. Tam prebije noč med kotli in delavci, čepe ali pa na pol leže. Ko se stori dan za silo, se dvigne grobar in zopet molče odide. Bedno in brezupno grobarjevo življenje se je zasmililo še zagorskemu delavstvu, ki trpi sicer pomanjkanje samo, a se delavski sotrpinj zgražajo, da sploh morejo Franceljeve predpostavljene oblasti trpeti, da živi njih uslužbenec tako pasje življenje. Zato apeliramo tudi mi na človekoljubje pokopališkega upravitelja, na g. župnika in na zagorske občane, naj preskrbijo primerno prenočišče grobarju Francelju, da bo bednikovo življenje vsaj vredno — življenja.

Zborovanje brezposelnih nameščencev kinematografov

Včeraj se je vršil v Ljubljani sestanek osebja, ki je zaradi prenehanja obratovanja kinopodjetij v državi kruto prizadeto. Sestanka so se udeležili uslužbenci vseh ljubljanskih kinematografov ter številni delegati z dežele, tako da je njih število presegalo 80 ljudi.

Vsi govorniki so slikali obupni položaj, v katerem se sedaj nahajajo Kinopodjetja so namreč celokupnemu osebju v zakonitem roku odpovedala službo in danes stoje vsi ti ljudje, katerih število presegalo samo v Sloveniji 200, brez dela in brez vseh sredstev na cesti. Pri tem so najtežje prizadeti večinoma vojni invalidi, njih žene in deca ter drugi denarno šibkejši sloji, ki so že poprej s svojimi skromnimi dohodki komaj izhajali. Danes grozi vsem tem pomolova nja vrednim revežem v tej težki socialni krizi in vsepovsod prevladujoči brezposelnosti glad in pogin. Dolgo časa so kinopodjetniki opozarjali vlado na ogromna bremena, ki so se jim nalagala s strani države, oblasti in občine. In opetovano so moletovali in prosili za znižanje teh dajatev na znošnejšo višino, opozarjajoč pri tem, da bi prenehanje obratovanja kinematografov imelo tudi socialne posledice, brezdelnost in glad nameščencev. Toda za vse te intervencije in prošnje je imela vlada gluh ušesa in tako je moralo priti do tega, da je danes na stotine ljudi več v bedi. Koliko časa bo to trajalo, ne more danes nihče vedeti, ker kinopodjetniki izjavljajo, da je pri tako ogromnih taksah nadaljnje obratovanje popolnoma izključeno. Zato je dolžnost vlade, da čimprej izpregleda in revidira kinotakse ter na ta način omogoči zopetno zaposlitev kinonameščencev in jim da na ta način kruha, njim in njihovim prizadetim družinam.

Na sestanku je bilo še sklenjeno poslati g. velikemu županu po tričlanski deputaciji resolucijo s prošnjo, da zaščiti kinonameščence in stori vse, kar je v njegovih moči, da se vrata kinematografov čimprej zopet odpro ter se na ta način rešijo ljudje pretečega glada.

Beg dveh zaljubljenecv v Italijo

Ljubljana, 15. marca

Te dni so bili na nogah vsi varnostni organi od sredine Dolenjske do Ljubljane in Rakeka, da preprečijo pobeg dveh mladih zaljubljenecv v deželo cvetočih in zrelih oranž. Toda vse zaman, zaljubljeni par je vendarle izginil čez mejo in trenutno nihče ne ve, kje bi se nahajal. Spretno kakor le kaj se skrivata pred svojimi nasledovalci in uživata bogve kje vso srečo dveh src, ki sta premagali vse ovire, da prideta do cilja.

Nu, stvar je bila takale: V Trebnju, kjer so velika skladišča lesa, je prišel po svojih trgovinskih poslih lepi Dragotin, zastopnik velike lesne trgovine na Sušaku. Mladi mož se je tam sprva v prostem času prav gotovo nekoliko dolgočasil. Zvečer je po končanem poslu posejal po raznih gostilnah, ne vodoč, kam bi se sicer dal.

Usoda je hotela, da se je Dragotin seznanil z lepo 18letno Emico, hčerko veletrgovca, kar je postalo za oba usodno. V njunih srcih je vzklila čarobna cvetka ljubezni, ki sta jo nehoti pričela gojiti, dokler nista oba občutila palečnega ognja strasti, ki ne pozna nikakih ovir. Mlada zaljubljenka je priznala svojo ljubav tudi staršem, ki pa za to niso imeli nikakega umevanja.

Dragotin je moral po končanih opravkih zopet odpotovati, vendar sta si zaljubljenca poprej obljubila večno ljubav. Dne 9. t. m. se je Dragotin zopet povrnil v Trebnje, ter ostal tam več dni. Stanoval je v raznih gostilnah in sploščetka ni povedal, kaj namerava. Samo 11. t. m. je stopil do sestre svoje izvoljenke ter odkritosrečno priznal: »Ako nama ne dovolite, da se vzameva, storiva oba žalosten konec! Nihče pa ni smatral te izjave za resno, zato so vsi; samo čakali, da bi Dragotin zopet odpotoval, s čimer bi se v srčce male Emie nasehl zopet prejšnji mir.

Bili so pa to računski brezkrmarja. Emica je resignirala na svoj prejšnji mir in se vnela za drzen načrt, ki sta ga zaljubl-

lenca skovala v tihih urah blaženosti, ki sta jih določila za sestanek.

Slednjič se je zgodilo... Dočim je Dragotin odpotoval že dan poprej, je naslednjega dne izginila iz domače hiše tudi Emica, ne računajoča s tem, da je zaokrenila svojo usodo v popolnoma drugo smer.

V Ljubljani sta se Emica in Dragotin zopet našla ter prenočila pri nekih svojih sorodnikih. Že takoj drugega dne sta se odpeljala proti Rakeku, kjer je hotel fant kupiti obmejne organe, da ju puste brez vizuma čez mejo. Pa se je zmotil. Njegov naklep se ni obnesel in morala sta ostati pred mejo. Vendar se iznadljivi Dragotin ni dal kar tako ugnati v kozji rog. Poiskal je verziranega vodnika, ki pozna vsa skrivna pota, vodeča v Italijo skozi gozdove, ter mu izročil v varstvo dekle. Sam pa se je imajoč zase dovoljenje za prehod čez mejo, vsedel v vlak in izstopil v Postojni. Tam sta se zaljubljenca zopet našla.

Skrbeči starši Emice so avizirali o pobegu svoje hčerke tudi italijanska varnostna oblastva, ki so takoj pričela z zasledovanjem, a tudi brezuspešno. Ljubeci se parček je izginil, kakor da bi se udri v zemljo, zato vstaja sedaj v srcih mnunih sorodnikov moreča skrb, ako ni pripisovati izjavi Dragotina, ki jo je dal Emičini sestrji v Trebnjem, res globljega ni resnejšega pomena...

LAKI,

firnež, oljate in suhe barve, pleskarske in slikarske potrebščine
STANE DERGANČ d. z o. z.
Ljubljana. Pred škofijo št. 20

Važna tiskovna odločba Stola sedmorice v Zagrebu

Za obtožbo razžaljenja Velikanstva ni treba odobrenja notranjega ministra. — Dvorna »kamarila« ni žaljenje članov kraljevskega doma.

Maribor, 15. marca. Lansko poletje je prinesla »Delavska politika« v Mariboru uvodni članek pod naslovom »V senci bajoneta«, ki ga je posnela po dunajski »Arbeiter Zeitung«. Članek je izčrpan slika tedanje politične razmere na Balkanu, predvsem v Jugoslaviji in je poznejši razvoj dogodkov v Beogradu pokazal, da je bil članek dober opazovalec in odlični politik. Kljub temu pa je bila »Delavska politika« zaradi tega članka v Mariboru zaplenjena, celo višje deželno sodišče je zaplenilo potrdilo in javni obtožitelj je vložil proti uradniku hst. g. Viktoriju Erženu tiskovno tožbo zaradi klevete po čl. 47 in 53 zakona o tisku, češ, da je članek s tiskom tega članka oklevetal vladarja in člane kraljevskega doma ter izzval mržnjo zoper državo kot celoto. Obtožitelj je zahteval kaznovanje po čl. 53. t. z., po katerem se kaznuje obsojen; z zapornim od 1 leta do 10 let in še v denarju od 20.000 do 200.000 Din.

Javni obtožitelj je iz dolgočasa članka pograbil par stavkov in tako skonstruiral nevarne delikte. Posebno kaznivo je smatral javni obtožitelj naslednje stavke: »Bolgarija je postala torišče fašistične kontrarevolucije, Jugoslavija pa po dvorskimilitaristični kamarili vladna monarhija, kateri bi mogel dati blagohotni opazovalec kvečjemu naslov napredne absolutistične države. Vojna je neno staro demokracijo in močan parlamentarizem ubila. Dokler je še živeli stari Pašić, srbski Bismarck, oče velikosrbske ideje, so se te dvorskimilitaristične sile prijetajale, po njegovi smrti pa postavljajo dvor in generaliteta svoje marionete na politično pozornico, medtem ko v resnici izza kulis omami vladajo v duhu velikosrbskega centralizma. Razpust skupščine pomeni likvidacijo poslednjih ostankov Pašićevega kurza z namenom, da se strejo poslednji odpori radikalne stranke. Ministrski predsednik Vukičević je po verjenik teh krogov, ki bo izvedel vojitve tako, kakor bodo kamarili po godu.«

Obtoženi uradnik Eržen se je po svojem odvetniku dr. Avg. Reismanu pritožil proti zaplombi in dokazoval, da članek ne vsebuje nobene obtožbe klevet in se je tako zagovarjal tudi pri glavni razpravi pred okrožnim sodiščem v Mariboru. Končno je še trdil obtoženi, da bi moral imeti javni obtožitelj za obtožbo po čl. 53 t. z. uvrede kralja in članov kraljevskega doma v smislu paragrafa 91 t. b. skz. odobrenje notranjega ministra, katerega pa ni predložil, v ostalem pa je ponudil obtoženi glede obtožbe izzivanja s tiskom mržnje zoper državo po čl. 47 t. z. dokaz resnice po najuglednejših jugoslovanskih politikih vseh mogočih strank. Sodni dvor pa je dokaz resnice odklonil, češ, da je že naprej jasno, da se dokaz resnice sploh ne bi mogel podati, tudi boje brezdomno vsebujejo gorj navedene besede žaljenja kralja in članov kraljevskega doma. Sodišče pa je Eržena kljub temu oprostil, češ, da manjka javnemu obtožitelju legitimacija k tožbi, ker ni predložil odobritve notranjega ministra. Zoper to oprostitve je vložil ničnostno pritožbo javni obtožitelj in izjavljal, da tiskovni zakon ne zahteva odobrenja notranjega ministra za tožbe po čl. 53 t. z.

Zaradi tega se je vršila v sredo kasalska razprava pred Stolum sedmorice v Zagrebu, kjer je zagovarjal odsotnega uradnika Eržena odvetnik dr. Reisman, ki se je ponovno skliceval na celotni duh članka, ki izključuje vsako mržnjo zoper našo državo, dvorne militaristične »kamarile« pa ni mogoče subsumirati pod pojem kralja ali članov kraljevskega doma, ki jih čl. 20. tiskovnega zakona izrecno našteva. Po izčrpi razpravi in daljšem posvetovanju je Stol sedmorice potrdil oprostitve, zavrnili je ničnostno pritožbo javnega obtožitelja in ugotovili: 1.) da za obtožbo razžaljenja Velikanstva sicer ni potrebna odobritev notranjega ministra, vendar pa inkriminirani članek niti od daleč ne vsebuje kake mržnje zoper državo ali žaljenja kraljevskega doma, ali kralja samega. Nasprotno, iz besedila in tendence članka izhaja baš nasproten namen, naj se prepusti odločitev v naši državi onim faktorjem, ki jih zato določa ustava. Posebno pa še ni dvorna kamarila kraljevskega doma.

Oprostitve bo izzvala gotovo v vseh demokratskih krogih zaslužen priznanje in zadoščanje. Za naša sodišča in javne obtožitelje pa naj bi iz tega sledil nauk: Ne bodimo sami bolj papeški, kakor papež sami!

Naši vrli orožniki v Južni Srbiji

Slika nam predločuje naše fante, ki se nahajajo neke v okolici Kočan, kjer jim prav dobro de gostoljubnost srbske mamke.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 8. zvečer.

Petek, 16.: »Školjkan«. Gostovanje Šentjakobskega odra. Izven.

Šobota, 17.: »Danes bomo tihi«. Ljudska predstava ob izredno znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 18. ob 3. popoldne: »Pepelka«. Zadnjič v sezoni. Izredno znižane cene; ob 8. zvečer: »Sestrična iz Varšave«. Ljudska predstava ob znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 19.: »Cyrano de Bergerac«. Izven.

Ljubljanska opera.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Petek, 16.: »Zmagovalca oceana«. D. Šobota, 17.: »Madame Butterfly«. C. Gostuje ga. Zlata Gjungevac.

Mariborsko gledališče

Petek, 16.: Zaprt.

Šobota, 17.: »Ples v maskah«. Abonma B. Kuponi. Gostuje ga. Mitrovičeva.

Šentjakobski gledališki oder

Šobota, 17.: »Pred poroko«.

Nedelja, 18.: »Igra v gradu«. Gostovanje v Škofji Loki.

Ponedeljek, 19.: »Pred poroko«.

»Danes bomo tihi« kot ljudska predstava pri izredno znižanih cenah. To v resnici vlezabavno komedijo vprižori ljubljanska drama v soboto zvečer kot izvenpredstavo pri izredno znižanih cenah od 15.— Din navzdol, Kdor si želi zabave, naj poseti ta večer dramsko gledališče.

Starše naše mladine opozarjamo, da se vprižori v nedeljo dne 18. t. m. popoldne ob 3. v ljubljanski drami zadnjič v letošnji sezoni mladinska igra »Pepelka« ali snikleni čevljiček. Tudi za to predstavo velja izredno znižane cene od 10.— Din navzdol.

Prihodnja premijera v ljubljanski drami bo Halbejeva drama »Mladost« v režiji g. Skrbineška in s sodelovanjem članov gg. Vide Juvanove, Cesarja, Jana, Jermana in Skrbineška. Prva vprižoritev bo v sredo dne 21. t. m.

Puccini: »Madame Butterfly«. V soboto dne 17. t. m. gostuje v ljubljanski operi članica beogradske opere ga. Zlata Gjungevac. Ga. Gjungevac ima izredno lep in visok sopran ter prištevata vlogo »Madame Butterfly« med svoje najboljše kreacije. Ostala zasedba je običajna, le konzula poseje prvič g. Janko Gostovanje se vrši za abonente reda C.

Prazniki v mariborskem gledališču. Ob praznika bosta po dve predstavi: V nedeljo, 18. marca popoldne opera »Ples v maskah«

z go. Mitrovičeva kot gostom; zvečer pa opera »Logarjeva Krista«. — Na Jožefovo, 19. t. m. popoldne opera »Pri treh mladencih«; zvečer pa »Dobri volj Srečje«. Okoličani se opozarjajo, da se končata obe popoldanski predstavi že pred 6. uro.

Zagrebska »Kritika« obnovljena. Književnik S. Galagaža, ki je osnoval že pred leti znano hrvaško literarno - kritično revijo »Kritiko«, katera je pozneje prenehala izhajati, namerava zopet izdati »Kritiko«. Tokrat bo imela širši program in bo stala samo 50 Din na leto. Uredništvo in uprava je v Zagrebu, Vodnikova ulica 6.

Maurice Decobra v Varšavi. Eden najpopularnejših francoskih pisateljev povojnih let Maurice Decobra bo v kratkem obiskal Poljsko in bo predaval v Varšavi in v drugih mestih o temi: »Ljubzen na potovanju«.

Opozarjamo na nocojšnji koncert sopranistke gospe Ivanke Negro - Hrastove, ki bo nocoj, v petek ob 8. v dvorani Filharmonične družbe. Obilen koncertni spored in dober sloves, ki ga uživa gospa koncertantka kot pevka, nam jamčita za umetniški užitek. Klavirsko spremljevanje pevskih točk je prevzel gosp. Lipovšek. Izvajajo se skladbe Griega in dr. Kaiserja, dalje Parneya - Haidelberga in dr. Pongraca. Z arijo je zastopal Godard. Koncert zaključujejo slovenski avtorji Adamič, Lajovic, Pavčič in Škerjanec. Gospa koncertantka je v ljubljanskih krogih kot rojakinja dobro znana, znano pa je tudi njeno glasbeno - pedagoško delovanje na Matičnih zavih. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Domače vesti

Enajsta številka „Življenja in sveta“

Te dni bodo naročniki in trafike prejeli 11. številko našega priljubljenega tednika „Življenje in svet“.

Solnike pa tudi starše bo zanimala razprava prof. dr. Kozine „Sola danes in pred 100 leti“, ki sloni na primerjavi šolskih uspehov v Ljubljani l. 1829. in l. 1928.

Zabavna in vesela povest iz življenja ameriških črncev „Zamorček je izginil“ se v tej številki nadaljuje in zaključuje. Vsakega čitatelja bo ta napeta povest z zanimivimi zapletljivi zabavala in razvedrila.

Pred začetkom astronomske pomladi bo tudi kmečkemu čitatelju zanimala poljudna in prijetno sestavljena razprava o našem Solncu, o njegovi velikosti in obliki, o njegovem vplivu na zemeljsko življenje itd.

Pod „Znamenitimi jubileji“ se „Življenje in svet“ to pot spominja ruskega pisatelja Maksima Gorkoga, ki je iz revnega postopaka brez šol postal eden najslavnejših pisateljev našega časa. Objavljen je izvirni intervju z Gorkim, dr. N. Preobraženski pa je prispeval svoje osebne spomine na Gorkoga.

O Finski, deželici, kjer so vsi ljudje abstinenti in sportniki, piše naš svetovni champion, L. Štukeč. Ti spomini so letos aktualni zaradi bližajoče se olimpijade v Amsterdamu, kjer bodo Finci brez dvoma zopet uveljavili uspehe svoje sportne vzgoje.

Mlado in staro bodo zanimali Maksima Gorkoga „Spomini iz otroških let“, ki imajo te-le mednaslove: „Kako sem se učil čitati.“ — V šoli. — Robinzonove zgodbe. — Ukradel sem rubelj. — Kako sem začel spoznavati vrednost knjig. — Prvič v življenju učitelj. — Čitajte dobre knjige!

V zabavnem kramljanju o londonski megli bo čitatelj spoznal ta svojevrsten pojav v velikem mestu. Ljubljancem pa bo lahko primerjal odnотно meglo z bolj nedolžnim „domačim pridelkom“.

O Cincarih, ki so pri nas malo znani, a so imeli velik vpliv na Srbe, pripoveduje naslednji članek, številko pa zaključuje nadaljevanje „Pošastnega krkela“ in humoristične risbe na zadnji strani.

Na 32 straneh — toliko pestrega in zanimivega štiva in ilustracij za bora dva dinarja. Če pa plačate 15 Din, dobivate tri mesece vsak teden zvezek po 32 strani!

„Življenje in svet“ se dobiva v sleherni boljši trafiki, kjer pa ga nimajo, zahtevaj, da ga naroči! Naroči se pri uradni, Ljubljana, Prešernova ul. 54. Dokler je še kaj zalogo že izišli številki „Življenja in sveta“, se ta tednik zaradi kompletnosti letnika lahko naroča tudi za nazaj, t. j. od prve letošnje številke naprej.

• **Izpromembe v železniški službi.** Dosedanji šef železniške postaje v Moškanih Fran Petek je po potrebi službe premeščen v Ptuj, železniški uradnik Valentin Jančigaj pa je trajno upokojen.

• **Sprejem v našo državljansko zvezo.** Državni svet je odobril, da se sprejmeta v našo državljansko zvezo: dosedanji italijanski državljani Stanislav Žorž, strojni ključavničar v Ljubljani, rodom iz Podgraje ter dosedanji avstrijski državljani Franc Kelbl, strojevodja državnih železnic v Mariboru, rodom iz Willendorfa.

• **Slavosten sprejem naših podmornic.** Naši novi podmornici „Nebojša“ in „Hrabrac“, ki sta bili zgrajeni v Angliji, sta na potu v naše vode in bosta v kratkem pristali v dubrovniškem pristanišču. Prvima našima podmornicama se pripravljata slavnosten sprejem tako v Dubrovniku kakor tudi v Splitu in vseh večjih krajih našega Primorja. Slavnostnemu sprejemu bo prisostvoval komandant celokupne naše vojne mornarice admiral Dragutin Prica.

• **Vodnikova družba.** Občni zbor se bo vršil 31. t. m. ob 20. v prostorih Zveze kulturnih društev, Ljubljana, Kazino II. nadst. s tem-le dnevnim redom: 1.) Poročilo odbora; 2.) določitev letnine za leto 1929; 3.) rač. zaključek iz l. 1927; 4.) proračun za l. 1928; 5.) književni program za leto 1928 in 1929; 6.) Samostojni predlogi; 7.) Slučajnosti. K občnemu zboru vabi vse člane vodstvo Vodnikove družbe v Ljubljani.

• **Nov dom za učiteljske sirote.** Kakor javljajo iz Beograda, je glavna uprava Jugoslovenskega učiteljskega združenja sklenila, da bo v najkrajšem času pričela z gradbo Doma za učiteljske sirote. Stavbiščje je brezplačno dala na razpolago beograjska mestna občina. Nahaja se v bližini sedanjeja Učiteljskega doma.

• **Smrtina kosa.** V Laškem je umrla večeraj po kratki boleznj soproga delovodje ga. Stefanija Križnikova, rojena Bren. Pogreb bo danes ob 16.30 uri. Pokoimici blag spomin, preostali nam iskreno sožalje!

• **Smrt sestre pisatelja Volnoviča.** V Dubrovniku je večeraj nenadoma umrla komtesa Katica Volnovičeva, sestra velikega pesnika Iva in znanega publicista Luja Volnoviča. Sedela je doma pri mizi, nenadoma pa ji je postalo slabo in se je zgrudila mrtva. Pokojnica je mnogo sodelovala v vseh kulturnih in humanitarnih akcijah.

Kar zmore Dunaj

In Pariz, to zmore tudi Ljubljana! To dokazuje najmodernejša pomladanska obleka in povrhnjici za gospe t. j. F. LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica. — Opozorjamo gospe na ta izredno cenen nakup.

• **Proti prenosu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.** Ker se v pristojnih ministrstvih vrše sedaj obravnave o prenosu sedeža Osrednjega urada za zavarovanje delavcev iz Zagreba v Beograd, so vse zagrebške gospodarske in sindikalne organizacije poslale spomenico ministru za socialno politiko, s katero protestirajo proti nameravanemu prenosu sedeža Osrednjega urada, ker bi tak korak Zagreb težko oškodoval.

• **Pospeševanje kulturnih in ekonomskih stikov s Čehoslovako.** Skupščinski odbor za kulturne in ekonomske stike s Čehoslovako je na predčerašnjem svojih seji sklenil zahtevati od vlade, da v finančni sklen sprejme amandman, s katerim se od brij kredit v znesku 800.000 Din za pospeševanje kulturnih stikov med Jugoslavijo in Čehoslovako. Tudi čehoslovakiški parlament je v to svrhu votiral kredit v znesku 600.000 čehoslovakiških kron.

• **Trmoglavost tiskarskega škrata** je včasih prav neverjetna. Tudi v večerajšnjem „Jutru“ je škrat vztrajal na tem, da velja vožnja na Praški velesejem 160 Din, med tem ko stane dejansko 610 Din, kar naj udeleženci tega sejma upoštevajo.

• **Samomor slovenskega učitelja v Makedoniji.** Po poročilu iz Strumnice je predvečerašnjim izvršil samomor Slovenec Anton Martinjak, šolski nadzornik za strumniški okraj. Nadzoroval je tamkajšnje šole, potem pa se je v okolici sela obesil. Zaprtil je listek z besedami: „Bolje je ovako, nego da me mrcvare Bugarji.“ Pokojnik je v zadnjem času prejel več grozljivih pism od makedonskega komiteja. Bil je vesten prosvetni delavec.

• **Narodna čitalnica v Šiški** bo praznovala v dne 4. in 5. avgusta letos svoj 50. letnico. Za proslavo se namerava kar najlepše izvršiti. Natančnejši spored proslave se bo priobčil pravočasno. Narodna čitalnica poziva vse bivše člane pevskega zbora na sestanek, ki bo v petek 16. t. m. ob 20. v čitalniški sobi v svrhu razgovora o sodelovanju pri proslavi. Vsi bivši pevci na plan!

• **Savez trezvene mladosti, oblastno središče za Slovenijo,** ki je v poslednjih dveh letih pod vodstvom neumornega zdravnika dr. Fodorja Mikiča pokazalo toliko izredne agilnosti ter uvedlo za naše razmere dokaj sistematično protialkoholno borbo, bo imelo v nedeljo 18. t. m. ob 10 v areni Narodnega doma svoj II. redni občni zbor. Oblastno središče vabi ob tej priliki vse prijatelje in simpatizirajoč trznostnega pokreta k udeležbi. — Odbor.

Samo Din 610.— v Pražo in nazaj

stane vožnja z brzovlakom za čas „Praškega velesejma“ Vizum brezplačen Legitimacije dobite pri Čehoslovakiškem konzulatu in Aloma Company, Aleksandrova št. 2

• **Sejem v Begunjah pri Cerklju** se bo vršil letos v torek dne 20. t. m. namesto 18. ker je ta dan nedelja.

• **Prehod preko meje pri Marenbergu.** Glasom akta generalne direktije carin z dne 20. februarja t. l. je prehod preko Radla iz Eibiswalda v Avstrijo do Marenberga pri kamnu 13-81 in 13-82 dovoljena samo ob mejnim stanovanjem z legitimacijami. Ostalim osebam je prehod zabranjen in je onemogočen tudi avtomobilski promet.

• **Dijaške mesečne železniške karte.** Za železniško vožnjo od kraja, kjer dijak stane, do kraja, kjer se nahaja šola, ki lo obiskuje in nazaj se izdajajo dijaške mesečne karte po naslednjih cenah: za daljavo 1—16 kilometrov drugi razred potniškega vlaka 33 Din, III. razred 17.50 Din; od 11—15 km 55 Din, oziroma 21.50 Din; 16—20 km 70 Din, oziroma 35 Din; 21—25 km 90 Din, oziroma 45 Din; 26—30 km 105 Din, oziroma 52.50 Din itd. Dijaške mesečne karte lahko kupijo dijaki, ki redno obiskujejo državne in druge javne šole, ki jih je država priznala, nadalje učenci trgovskih in kmetijskih strokovnih šol, ki so obvezani, da te šole obiskujejo. Dijaške mesečne karte se morejo kupiti samo na podlagi legitimacije za kupovanje dijaških mesečnih kart. Legitimacije so veljavne samo za eno šolsko leto.

• **Šola za pilote.** Kakor doznava zagrebške „Novosti“, bo direktor Društva za zračni promet inženjer Sondermayer ustanovil šolo za pilote. To bo prva šola te vrste v naši državi, kateri je svrha, da izvežba čim večje število pilotov. Za šolo se bo nabavilo večje število aeroplanov.

• **Revija za turizem.** V početku aprila bo prišel na Sušaku izhajati mesečnik „Naša revija“, ki se bo v prvi vrsti bavila s turizmom v kopališčih in letoviščih na Gornjem Jadranu. List se bo razpošiljal vsem potniškim agencijam in gospodarskim organizacijam v naši državi in Srednji Evropi.

• **Kaj danes vse potuje in slepari pod zaščito višjih uradov.** Začetkom tega leta sta osrečevala severne slovenske kraje dva moža, ki sta bila, kakor sta sama trdila, iz Beograda. Ponujala sta v raznih industrijskih podjetjih v nakup album fotografij Nj. Vel. kralja in članov kraljeve rodbine. Za album sta zahtevala 500 Din, obenem pa sta vsiljevala še minijaturno izdajo albuma po ceni 10 Din za komad, ki naj bi bil za nameneccence dotičnih podjetij. O stičnih dveh patronih, če nista bila ista, smo poročali nedavno iz Kranja. Značilno za naše javne upravne razmere je dejstvo, da je ta dva gospoda v nekem kraju na njunem že itak zelo sumljivem poslovnem potovanju spremjalo celo orožništvo, da bi s tem bolj afirmiralo patrijotični značaj te akcije. Prodajalca slik sta bila zelo usiljiva ter sta ponekdo energično zahtevala od podjetnikov, da kupijo publikacije. Oficielni značaj svoje ga posla sta skušala dokazati z nekim pisnim notranjega ministra. Pretila sta nazadnje tudi celo, da bo moral podjetnik ako odkloni naročitev, trpeti zelo neugodne posledice za podjetje in bosta njegovo ime tudi objavila. Primer, ki ga opisujemo, ni osamljen. Opetovano se dogaja po deželi, da se vsiljivi agentje, ki dostikrat skubijo naše ljudi, izkazujejo z uradnimi listinami, bodisi ponarejenimi, bodisi takimi, ki so si jih, ne rečemo kako, pridobili pri najvišjih državnih uradih. Res osamljen je pa menda primer, da je takim dvomljivim in vsiljivim ekscentencem nasledla celo žandarmerija, namesto, da bi jih bila polovila ter odtirala tja, odkoder so prišli. Kakor smo informirani je proti takemu načinu zlorabe raznih uradov in nadlegovanju industrijskih podjetij vložila na višjo politično instanco Zveza industričev svoj protest.

skih podjetjih v nakup album fotografij Nj. Vel. kralja in članov kraljeve rodbine. Za album sta zahtevala 500 Din, obenem pa sta vsiljevala še minijaturno izdajo albuma po ceni 10 Din za komad, ki naj bi bil za nameneccence dotičnih podjetij. O stičnih dveh patronih, če nista bila ista, smo poročali nedavno iz Kranja. Značilno za naše javne upravne razmere je dejstvo, da je ta dva gospoda v nekem kraju na njunem že itak zelo sumljivem poslovnem potovanju spremjalo celo orožništvo, da bi s tem bolj afirmiralo patrijotični značaj te akcije. Prodajalca slik sta bila zelo usiljiva ter sta ponekdo energično zahtevala od podjetnikov, da kupijo publikacije. Oficielni značaj svoje ga posla sta skušala dokazati z nekim pisnim notranjega ministra. Pretila sta nazadnje tudi celo, da bo moral podjetnik ako odkloni naročitev, trpeti zelo neugodne posledice za podjetje in bosta njegovo ime tudi objavila. Primer, ki ga opisujemo, ni osamljen. Opetovano se dogaja po deželi, da se vsiljivi agentje, ki dostikrat skubijo naše ljudi, izkazujejo z uradnimi listinami, bodisi ponarejenimi, bodisi takimi, ki so si jih, ne rečemo kako, pridobili pri najvišjih državnih uradih. Res osamljen je pa menda primer, da je takim dvomljivim in vsiljivim ekscentencem nasledla celo žandarmerija, namesto, da bi jih bila polovila ter odtirala tja, odkoder so prišli. Kakor smo informirani je proti takemu načinu zlorabe raznih uradov in nadlegovanju industrijskih podjetij vložila na višjo politično instanco Zveza industričev svoj protest.

Najnovejše za spomlad

Moderno JOS. SNOJ manufaktura Ljubljana Prešernova ul. 3. Solidne cene. Dobro

• **V Slavoniji ginejo orehi.** V ravni Slavoniji in v Sremu naglo ginejo orehi, ki jih je bilo mnogo nasajenih po selih in ob cestah. Orehovina je izvrsten les in io trgovci radi kupujejo za furnirje. Plačuje se 400 do 500 Din za kubični meter.

ITO — zobna pasta najboljša!

• **Telesno zaptje, ranitve debelega črevesa, slaba prebava, razkrajanje in gutnje v črevesu,** pomnožena želodčna kislina na prede hitro pri rabi prirodnih grenčic „Franz-Josef“. Zdravniki in profesorji porabljajo vodo „Franz-Josef“ že več desetletij pri odraslih in otrokih obojega spola z ugodnim uspehom. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

• **Obledelo obleke barva v različnih barvah** in pišira tovarna Jos. Reich.

• **Draga zdravila plačujete?** Boljše je paziti, da bolezen sploh ne pride v hišo. Proč s škodljivci! Namesto prave kave pijte Ziko!

Iz Ljubljane

u. V društvu „Soča“ bo predaval v soboto 17. t. m. v Ljubljanskem dvoru g. prof. dr. Vinko Sarabon, in sicer o snovi pod naslovom „Po svetu okoli“. Predavanje bo obsegalo pregled svetovnih, političnih, športnih, gospodarskih in drugih dogodkov v zadnjem času. Predavanje bo prosto in spremljano s skioptičnimi slikami. K temu zanimivemu predavanju vabimo vse člane ter odbornike „Soče“ in prijatelje. Začetek ob pol 21. uri Vstop prost in vsi dobro došil!

u. **Dijaško društvo SJSU „Preporoč“** bo priredilo v soboto 17. t. m. v areni Narodnega doma (Naprednem dijaškem domu) akademijo v proslavo 50. letnice našega največjega pesnika in besedotvorca O. Zupaničja. Na sporedu bodo poleg pevskih in glasbenih točk deklamacije, in sicer „Duma“, „Pesem mladine“, „Ciciban poslušaj očetovo uro“, „Oranžja“, „Kvartopirici“ in „Dies irae“. Vsi ljubitelji mladine in čestitci pesnikovi, udeležite se akademije v čim večjem številu, da s tem pokažete ljubezen in spoštovanje do jubilarja. Začetek točno ob 20.

u. **Sokol I. na Taboru** bo priredil 31. t. m. telovadno akademijo s telovadnimi in godbenimi točkami. Nastopila bosta članstvo in naraščaj obojega spola. Glede na finančne težkoče, v katerih se nahaja društvo, vabimo in pričakujemo obilne udeležbe s strani Sokolstav kakor tudi Sokolstvu naklonjenega občinstva. Točen spored bo objavljen tekom dni. — Odbor.

u. **Čehoslovakiška Obec v Ljubljani!** V soboto, 17. t. m. v restavraci „Zvezda“ prednáška ZKD na tema: L. van Beethoven, život največjega hudbenega genia, ve filmu. — Vzpominka zensuljih naših velikánu, Jaroslava Vrchlického a Svatopluka Čecha. Přidte všichni.

u. **Rezervni oficirji** se vabijo na predavanje, ki bo v ponedeljek dne 19. marca ob 17. uri v oficirskem domu v Ljubljani. Predava inž. polkovnik g. Dušan Božič. Podobor Ljubljana.

u. **Dem. akadem. klub „Jugoslavijska.“** Danes 16. t. m. ob 20. v tajništvo SDS (Kazina, Kongresni trg) I. plenarni članski sestanek. Dnevni red: Poročilo o kongresu v Beogradu; shod KDK. Udeležba za člane obvezna! — Podpredsednik.

u. **Za revno akademiko.** Rektor univerze prof. dr. R. Nahtigal in g. prof. M. Dolenc sta darovala namesto cvetja na sveči grob prijatelja dr. Hinka Dolenca vsak po 100 Din v korist podpornega fonda za slušatelje ljubljanske univerze.

u. **JAD „Triglava“** ima svoj 17. redni občni zbor v sredo 21. t. m. ob 20. v salonu gostilne „Češnovar“ z običajnim dnevnim redom.

u. **Reprezentacijski odbor za Zupaničjevo** elavje je imel dne 12. t. m. plenarno sejo, kjer je vzel na znanje poročilo akcijskega odbora. Ker še vedno prihajajo prispevki za narodni dar, akcija še ni zaključena.

u. **Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov,** sekcija Ljubljana, ima svoj 9. redni občni zbor v soboto, dne 24.

marca ob pol 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu št. 1, II.

u. **Zadruga pekov v Ljubljani** vabi vse člane, da se v polnem številu udeležijo proslave 25. letnice Zveze obrtnih zadrug, po zdravnega večera 18. t. m. ob 20. v Kazini in slavnostnega zborovanja dne 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani Narodnega doma.

u. **Za lovce.** V izložbi mestne prodajalne elektr. svetil na Glavnem trgu so razstavljeni lestenci in dvoje stenskih svetil (ramen), ki so okrašeni z rogovi srnjakov. Kozinasti deli so iz bakra. Na njih se nahajajo cizelirani okraski, ki so jim za motiv bršljan, omela in smrekova vejica. Ta svetila je izdelovala domača tvrdka. Delo je ročno, jako lepo in fino izvršeno ter bo kras vsaki lovsko opremljeni sobi.

u. **Tenis-odsek Atene** sprejema nove prihlase članstva pisмено na naslov: Aleksandrova cesta 2. Prihlaščencem se razpošlje polnasilne listine, nato bo sledil sestanek.

u. **ASK „Primorje“ (kolesarska sekcija).** Danes v petek točno ob 18. sestanek kolesarjev in odborova seja v klubskem lokalu na Masarykovci cesti 1. Zaradi važnosti vsi in točno! — Načelnik.

u. **Obrtnike v Ljubljani** naproša Zveza obrtnih zadrug, da bi po možnosti dali na razpolago sobe ali postelje za udeležence Zveze 25. letnice in sicer za noč od nedelje na ponedeljek. Vsi, ki imajo kako sobo ali posteljo na razpolago, naj blagovolijo to javiti tajništvu Zveze obrtnih zadrug, Beethovnova ulica 10, pritličje levo.

u. **Zadruga čevljarjev v Ljubljani** vabi vse svoje člane, da se v polnem številu udeležijo proslave Zveze obrtnih zadrug in sicer pozdravnega večera, ki bo 18. t. m. ob 20. v dvorani Kazine in slavnostnega zborovanja 19. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani Narodnega doma.

u. **Čevljarška zadruga v Ljubljani** opozarja tem potom vse članstvo na 25. letnico obstoja Zveze obrtnih zadrug. Na predvečer zborovanja se bo vršil v dvorani „Kazine“ pozdravni večer, združen z nagovori, petjem in godbo. Vstopnine ni. Na Jožefovo 19. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani Narodnega doma slavnostno zborovanje. Ob 13. se bo vršil v „Kazini“ slavnostni banket. Naša dolžnost le, da se v čim večjem številu odzovemo temu vabilu kot člani Zveze obrtnih zadrug. Opozorjamo tudi članstvo, da bo izdala Zveza obrtnih zadrug ob priliki 25. letnice svojega obstoja brošuro s pestro vsebino, po kateri pridno posegajmo. — Načelnik.

u. **L. van Beethoven v filmu.** Opozorjamo občinstvo na filmsko predavanje ZKD v prostorih kina Matica. Predvala se bo film, ki ga je ustvarila Nemčija v počaženo spomina stoletnice smrti največjega muzikalnega genia, katerega slavi danes ves kulturni svet. Glavno vlogo, Beethova kreira v filmu znani umetnik F. Kortner, ki predločuje tragiko polno življenje velikega skladatelja v pretresljivih slikah. Predstave se vršijo: v soboto ob 14.30, v nedeljo in ponedeljek pa ob 11. dop. Ker je pričakovati velik naval, se bodo dobile vstopnice za vse tri predstave že v predprodaji pri blaginji kina Matica v soboto ob 11. do 12.30.

u. **Izmenjavanje biljeterjev v ljubljanskih gledališčih.** Gledališki abonenti nam piše: Zadržna dva večera, ko sem bil zapored na isti abonma v drami in operi, sem opazil, da so vsi biljeterji zamenjani. Kakor sem izvedel, je gledališka uprava na razna anonimna pisma začela biljeterje izmenjavati, da ne vršijo več službe stalno na enem in istem mestu, marveč vsak večer drugje. Biljeterji, ki že zvesto vršijo svojo službo so z novim izmenjavanjem skrajno nezadovoljni, ker so s tem javno izpostavljeni nezaupanju uprave in publike. Ako ima uprava dokaze za posameznika, naj ga po preiskavi odsluži; nikakor pa ne gre, da bi se z izmenjavanjem na osnovi anonimnih denunciacij sramotili vsi biljeterji pred stalnimi obiskovalci obeh gledališč. Obenem pa je tudi za red pri posameznih abonmanih umestno, da ostanje biljeterji stalno na enem in istem mestu.

u. **Drobna policijska kronika.** Na policijo se obračajo v poslednjem času v prav veliki meri sprti zakonci in apelirajo na posamezne organe, naj jim ob tej ali oni priliki pomagajo rešiti male in večje spore, ki nastajajo med njimi. Predigra takih dogodkov je večših komično-tragičnih značaja; gre le za male prepirčke brez nadaljnjih komplikacij, ki jih reši čas sam po sebi, navadno brez intervencij od strani mož poštave. Večraj so bili prijavljeni 3 slučni primeri, 1 celo tako hud, da se je govorilo o nameravanem zastrupljenju V splošnem so bili nadalje prijavljeni policiji naslednji slučaj: 1 sleparstvo, 1 telesna poškodba, 1 prestopke nedostojnega vedenja, 2 prestopka prekrščenja policijske ure, 1 nezgod, 1 prestopke obrtnega reda in 3 prestopki cestnega policijskega reda. V zapor je moral zaradi suma tatvine kolesa mlad fant, vendar se je kmalu izkazalo, da le bilo mne nje policijskih organov v zadevi pogrešno. Prijeta sta bila še dva berača ter 2 veseljaka, ki sta razgrajala po ulicah.

Iz Maribora

u. **Proračunski provizorji mariborske občine** je z dovoljenjem občinskega odbora podaljšali za mesec marec in april 1928.

u. **Trgovska „Samopomoč“,** registrirana pomožna blagajna v Mariboru, ki razteza svoj delokrog po vsej mariborski oblasti je imela v sredo 14. t. m. svoj prvi redni letni občni zbor v hotelu pri „Zamorcu“ v Mariboru. Kot člani lahko pristopajo ne glede na spol trgovci, obrtniki ali industrijanci, dalje samostojne osebe svobodnih akademskih poklicev, javni in zasebni namestenci ter zakonski drug. Doslej je pristopilo že lepo število članov. Za predsednika je bil izvoljen g. Vilko Welzl, med ostalimi odborniki pa za celisko okrožje trgovcev Franko Jošt, ki daje na željo vsa potrebna pojasnila, pravila, tiskovine itd. Sklenilo se je tudi sklicati v kratkem zborovanju zainteresiranih v Celju ter pride v to svrhu poročevalec iz Maribora.

u. **Cercle francals.** Odbor francoskega krožja v Mariboru vabi vse, ki se zanimajo za francoski jezik, k predavanju s projekcijskimi slikami, ki bo v soboto dne 17. marca ob 20. uri v čitalnici študijske knjižnice (mah kazinski dvorani). Gospod univ. prof. R. Martel bo govoril o tipičnih osebnostih in prizorih francoske revolucije. — Vstop prost.

u. **Tegetthof ne da spati Nemcem.** Na snočnji seji mariborskega obč. sveta so vložil Nemci predlog, naj vendar še stori mariborska občina svojo dolžnost napram spomnu svojega rojaka admiral Tegetthofa in naj restavrirajo njegov spomenik. Predlog je bil odkazan pristojnemu odseku.

u. **Novo sportno igrišče.** Lani ustanovljeni sportni klub „Železničar“ je dobil deloma od mestne občine deloma od železniške uprave na razpolago prostor na severni strani kadeitnice, kjer je bila svoečasno gramozna jama. Prostor so aplani, rali in je snoči sklenil mariborski občinski svet na prošnjo kluba da dovoli uporabo prostora za dobo desetih let, tako da bo „Železničar“ lahko postavil okrog igrišča ograjo. V primeru, da bi občina nujno potrebovala ta prostor, kar pa se po prepričanju gradbenega urada tekom desetih let ne bo zgodilo, pa bi dobil „Železničar“ odškodnino za evakuacijo prostora.

Iz Celia

u. **Volitev krajinjskih šolskih svetov v Lubeču in Voljniku** se je vršila v nedeljo. Za Lubečo, kjer voli le občina Škofja vas, je bila izvoljena kompromisna lista soglasno, in sicer gg.: Jože Kožuh, župan (SKS), kot načelnik; Anton Prekoršek (SDS); Anton Mahen (JSS); Ignac Gaber (JSS); Jernel Koštomaj (SLS); Josip Stožir (SLS). — V krajinjski šolski svet v Voljniku volijo občine Voljnik, Škofja vas, Višnja vas in Bezovica. Po predpisih pripada pravica do mesta odbornika v takih krajinjskih svetih, katerega področje se razteza na več občin, le onim občinam, ki plačajo najmanj 20 % skupnih doklad za krajinjski svet. Občina Voljnik plača 31, Škofja vas 53, Višnja vas 9 in Bezovica 7 %. V poštevpredeta samo občini Voljnik in Škofja vas. Slednja je zahtevala zase 4 mesta, ker ima Voljnik itak že dva viristila, to je šolskega upravitelja in zdravnika. Pravico voliti imajo le župani in občinski odborniki. Ker si je to pravico lastil tudi občinski tajnik in ker ni Voljnik hotel ugoditi upravičeni zahtevi Škofjevaščanov, so ti demonstrativno zapustili selo. Bil je potem sicer brez njih izvoljen krajinjski svet, a se je občinski odbor občine Škofja vas proti tej volitvi pritožil. Pritožbo so podpisali vsi odborniki brez razlike strank.

u. **Koncert pevskega zbora UJU** ni bil v Celju dne 15. t. m., kakor smo poročali pomotoma, a mpa se bo vršil šele v nedeljo 18. t. m. ob 16. v Celjskem domu.

u. **Smrtina kosa.** Na Dunaju je umrl računski nadsvetnik v p. g. Hugon Leeb. Pokojni je bil iz stare celjske rodbine Leebov, kojih oče je bil rojen v Sežani. — V Zgodovni je umrl dne 14. t. m. v 28. letu starosti žagar Maks Čepuš. N. v m. p.l

Iz Kranja

u. **Higijena zakona.** Nocoj ob pol 21. bo v Narodnem domu zanimivo in poučno filmsko predavanje o higijeni v zakonu. Pred filmom bo govoril tukajšnji zdravnik dr. Jože Bežek. Cene znatno znižane. Mladini izpod 16. let strogo prepovedano.

u. **Živilsko gibanje v kranjskem srezu.** V kranjskem in trziškem sodnem okraju je bilo rojenih 926, od teh samo 7 mrtvorojnih, od teh dva v Trobjuh, v Kranju, Besnici, Smartnem, Predvoru in Veleosvem po en primer, kar je zelo razveseljivo. Umrl je v preteklem letu 525 oseb, od teh največ v Cerkljah (52). Zakonov je bilo sklenjenih v kranjskem 141, v trziškem sodnem okraju pa 38.

Aerodrom v Rogški Slatini

Predlog, ki smo ga pred mesecem stavili v „Jutru“, da naj bi Rogška Slatina po vzgledu modernih evropskih letovišč skušala v sezoni doseči zračni promet z Zagrebom in Beogradom, je bil resno upoštevan. Uprava zdravilišča

Gospodarstvo

Plenarna seja Zbornice TOI

Včeraj dopoldne se je vršila prva letošnja plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Sejo je ob 8. dopoldne otvoril predsednik g. Ivan Jelačin ml. Poleg 41 zborničnih članov je seji prisostvoval tudi vladni zastopnik, načelnik ministrstva za trgovino in industrijo gosp. dr. Rudolf Marn. Po verifikaciji zapisnika zadnje seje je predsednik prebral zbornično poročilo o delovanju v dobi od 20. decembra pr. l. do 15. t. m., iz katerega posnemamo naslednje:

Državne in samoupravne finance

V zadnjem tromesečju beležimo vrsto važnih gospodarskih - političnih dogodkov, ki so za interese zborničnega področja dalekosežnega pomena. Predvsem je omeniti sprejete zakone o direktnih davkih, ki predstavljajo formalni akt izenačenja davčnih bremen. Zbornični predlogi so bili v tem zakon le deloma upoštevani. Malemu obrtniku in trgovcu novi zakon ne prinaša pričakovane razbremenitve, ker se je z odpravo kontingentov v nižjih pridobinskih stopnjah obremenitev po novem pridobinskem davku napram prejšnji obremenitvi po pridobinski in dohodinski skupaj celo povečala. Zato bi bilo želeli, da se ta zakon še v teku letošnjega leta novelira in da se pri tej priliki pridobinski davek za male obrtnike in trgovce primerno zniža. Davek na poslovni promet bo ostal tudi po izenačenju neposrednih davkov še nadalje v veljavi. Ta davek ima po zadnjih informacijah služiti celo kot jamstvo za novo inozemsko posojilo. Ker bi bila na ta način odvzeta možnost ukinitve tega inflacijskega davka za nedolgo dobo, je zbornica nastopila odločno proti zastavitvi za inozemsko posojilo.

Na polju avtonomnih financ sta za gospodarsko življenje Slovenije načelne važnosti prva oblastna proračuna ljubljanske in mariborske oblasti. Za kritje izdatkov obirnega programa obeh oblasti, imajo služiti poleg dohodkov oblastne imovine in kreditov, ki so delegirani iz državnega proračuna, tudi nove oblastne davščine, ki znašajo po proračunu 20,7 milijona Din za ljubljansko in 14,8 milijona Din za mariborsko oblast. Na zbornično prizadevanje so bile nove oblastne davščine tako glede značajne višine odmere in načina pobiranja deloma spremenjene in omiljene.

Prometne zadeve

Če se bo realiziralo novo inozemsko investicijsko posojilo, tedaj je pričakovati, da se bodo naše zahteve po gradbi železniških zvez v Sloveniji približale uresnitvi. Gradbeno dela na progi Rogatec - Krapiina lepo napredujejo in je pričakovati, da bo proga odpravljena že meseca decembra t. l. ali pa najkasneje februarja prihodnjega leta. Za zvezo St. Janj - Sevnica so podrobni načrti že izdelani in so bili te dni komisijsko prejeti ter predloženi ministrstvu v odobritev. Za izdelavo detaljnih načrtov definitivne proge Kečevje - Vrbovsko, se bo 16. t. m. vršila že tretja letnica. Pri tej priliki bodi omenjeno, da predvideva novi državni proračun tudi prvo tranšo kredita za gradbo prometnega trikotna na postaji Zidani most, tako da bo mogel direktno dohod vlakov s postaje v smeri proti Zagrebu. Poročje je tudi vprašanje gradbe drugega tira med Zidanim mostom in Zagrebom, ker je ta proga preobremenjena.

Glede nove poštne tarife, ki je stopila v veljavo 1. t. m. in ki uvaža progresivno tarifo za brzovalke, predlogi zbornice niso bili v polnem obsegu upoštevani. Spremembe določb glede uporabe pristanških tarif, zlasti ukinitve zaračunavanja luskih tarif potom kartiranja, so izzvale v krogih lesne trgovine precej razburjenja. Tudi moramo še vedno računati za nevarnost povišanja nekaterih blagovnih tarif, katero je prometni minister že aviziral. Zaradi povišanja pristojbin za ležarinske prostore, ki je bilo izvedeno z navedbo od 24. februarja, bo težko prizadeta zopet lesna trgovina. Važno je, da je bil pred dnevi (10. t. m.) odprtjen direkt-ni promet z Grčijo, kar je reekspedicijski v Gjevjeji povzročala velike stroške in zaskanitve, in da se izdeluje direktna jugoslovnsko - italijanska tarifa za izvoz in uvoz preko Trsta in Reke, ki bo za Slovenijo posebne važnosti. V komercialnem oziru je važno, da se nadaljuje centralizacija v železniški upravi v smislu lanske uredbe o organizaciji prometne službe, ter je že izvršena centralizacija reševanja vseh reklamacij povračil in odškodnin brez izjeme, v generalni direkciji železnice.

Trgovinske pogodbe

V trgovinsko - političnem oziru je poročati, da so stopile v veljavo tri važne trgovinske pogodbe, in sicer z Nemčijo, z belgijsko - luksemburško carinsko Unijo in z Anglijo in da je bila v preteklem mesecu na podlagi klavzule po največjih ugodnostih sklenjena trgovinska pogodba z Estonijo. Zbornica je ministrstvu za trgovino in industrijo predložila tudi obširno poročilo glede ureditve trgovinskih odnosov z republiko Chile, ki je važna zaradi uvoza umetnih gnojil. Na podlagi svoječasnih predlogov je trgovinsko ministrstvo tudi izdelalo načrt trgovinske pogodbe s Španijo, v obliki tako zvanega modus vivendi, da bi naše blago, ki se izvažajo v Španijo, bilo deležno ugodnosti carinske tarife brez poseb-

ne surtakse. Trgovinski pogodbi s Grčijo in Egiptom, žal, še nista bili predloženi Narodni skupščini, pogajanja za revizijo pogodbe z Avstrijo pa so zaradi nastalih težkoč že od 4. decembra prekinjena. Potrebno bi bilo, da se z novimi trgovinskimi pogodbami otvorijo nova tržišča, zlasti z ozirom na dejstvo, da je bila naša trgovinska bilanca v preteklem letu znatno pasivna.

Finančne zadeve

Ker je poziv Državne hipotekarne banke, po katerem se imajo vsi javni denarji prenesti od popularnih hranilnic na Državno hipotekarno banko, izval velik nepri-ljik in ker gre za milijonske vsote, ki jih je treba prenesti, je zbornica sklicala anke-to interesiranih korporacij, na kateri je bila soglasno sprejeta zahteva, da se novelira zakon o Državni hipotekarni banki, in sicer tako, da bi bilo nalaganje javnega denarja le fakultativno ne pa obvezno. V zborničnem okolju preteklo leto ni bilo nikakih emisij vrednostnih papirjev. Večina delniških družb izkazuje manjše dividende. Osnovno je samo eno industrijsko podjetje, in sicer manjša tovarna svile v Mariboru.

Socijalna politika

V socijalno - političnem oziru je važna uredba o delavskih zaupnikih v podjetjih, ki žal ne upošteva vseh predloženih želj delodajalcev. Volitve posameznih zaupnikov v podjetjih so se večinoma že izvršile. Nadalje je bila izdana uredba, po kateri se je strnilo prvih sedem razredov bolniškega zavarovanja v enega samega, tako da znaša pri plači 8 Din dnevno prispevek za bolniško zavarovanje 0,36 Din dnevno, kar bo povzročilo povišanje celokupnega bolniškega prispevka. Zbornica je prejela v izjavo in proučila tudi načrt o reorganizaciji bolniškega zavarovanja. Po tem osnutku naj bi okolišni uradi postali samostojni nosilci bolniškega zavarovanja. V februarju se je na posebni anketi v Beogradu razpravljalo tudi o načrtu uredbe o odpiranju in zapiranju obratovališč. V uredbi je osvojen princip deveturnega delovnika, vendar so zastopniki nametneševence zahtevali da bi se v uredbi osvojilo načelo osmurnega delovnika, delodajalci pa zahtevali 10urni delovnik. Nesoglasja obstojajo tudi v drugih važnejših določilih.

Trgovina in obrt

V trgovini so na dnevnom redi pritožbe proti inozemskim potnikom zaradi ponujanja blaga privatnim strankam ter pritožbe zaradi šušmarjenja in nedopustnega krošnjarijenja. Zbornica je že l. 1925. opozorila trgovinsko ministrstvo na nujno potrebo, da se izdela zakon za pobiljanje nelegalne konkurence. Žal, brez uspeha.

V obrtništvu se opaža vedno težji boj za obstoj, predvsem zaradi poostrene konkurence. Podeljenje omejenih stavbnih koncesij je zavzelo tolik obsega, da je morala zbornica proti temu intervencirati pri velikem županu. Da se uredi delokrog zidarskih, tesarskih in kamnoseških mojstrov, je izvedla pismeno anketo ter na podlagi zbrane gradiva stavila velikemu županu konkretne predloge. Mnogo pritožb je izzvalo v zadnjih letih zaposlovanje preštevilnih javencev, kar ima za posledico nadprodukcijo in slabo vzgojo naraščajo. Število prijav rokodelskih in producijskih obrti je v preteklem četrtletju znašalo 597, dočim je bilo odjav le 269, tako da znaša prirastek 328 obratov. Trgovinsko ministrstvo je izdelalo načrta dveh važnih pravilnikov, in sicer pravilnika za obrtno - nadaljevalne šole in pravilnika za tehnične srednje šole. Zbornica glede teh pravilnikov ni bila vprašana za mnenje, čeprav je vprašanje izredne važnosti. Prvi načrt je za naše razmere povsem nesprejemljiv in tudi drugi ne ustreza našim potrebam.

Proračun zbornice

in stroški za preureditev zbornične palače ter za gradbo stanovanjske hiše.

Glavni tajnik zbornice gosp. dr. Windischer je nato podal poročilo o računskem zaključku za leto 1927. in o proračunu zbornice za leto 1928., katerega je odobril minister za trgovino in industrijo gosp. dr. Spaho z razpisom od 8. februarja t. l. Proračun izdatkov znaša 3.313.585 Din, proračun dohodkov pa 3.567.057 Din. tako da presegajo dohodki izdatke za 253.472 Din. Trgovinski minister je tudi odobril pobiranje zbornične doklade v višini 15 % na splošno in posebno pridobino, vstevši edinstveni državni pribitek. Na podlagi tozadnega sklepa zaduje seje dne 19. decembra pr. l., je zbornica za kritje preostalih stroškov preureditve zbornične palače in gradbe stanovanjske hiše najela pri Mestni hranilnici posojilo od 3 milijonov Din na 15letno amortizacijo z 8 % obrestmi. Vsi stroški za preureditev zbornične palače znašajo 4.465.946 Din. od te vsote je bilo dosedaj izplačanih 4 milijone 203.194 Din, dočim so stroški za gradbo stanovanj, hiše predvideni na 2.137.000 Din ter je bilo na račun teh stroškov dosedaj izplačanih 932.217 Din. Skupno je torej še izplačati 1 in pol milijona Din.

Nadalje je gosp. tajnik sporočil, da odloži zaradi bolehnosti svoj mandat dr. Rad. Pi-puš, industrialec v Mariboru. Kol njegov nasmenstnik je pozvan v zbornico gosp. inž. Oskar Dračar, družabnik in ravnatelj tovarne mila Zlatorog v Mariboru.

Proračun še do danes ni bil predložen plenumu.

Gosp. Ivan Rebek je pri tej priliki podal izjavo v imenu vrhovnega obrtniškega sveta, v kateri se ugotavlja, da zbornični proračun ni bil predložen plenumu zbornice ter ga je odobrilo le predsedstvo in predložilo ministrstvu, čeprav je imelo čas predložiti ga plenumu. Zbornični proračun še do danes ni bil predložen plenumu, kar je smatrati za hazatiziranje zborničnih članov. Gosp. dr. Windischer je nato pojasnil vzroke, zakaj ni bil proračun predložen. V smislu določil zakona o organizaciji trgovskih in obrtniških zbornic iz l. 1868., mora zbornica predložiti proračun ministrstvu že koncem septembra. Zbornica tedaj še ni bila izvoljena ter je moralo predsedstvo proračun do tega roka sestaviti in predložiti.

Povišanje zbornične doklade zaradi večjih izdatkov za obresti in amortizacijo najetih posojil.

Gosp. dr. Ernest Rekar je nato izjavil, da je tudi on presenečen glede zborničnega proračuna, ki še ni bil predložen plenumu. Glede zbornične doklade ugotavlja, da se je napravila velika napaka. Na predlog zbornice je minister dovolil pobiranje 15 % doklade, ne samo od splošne in osebne pridobine, temveč tudi od edinstvenega državnega pribitka, tako, da se bo v resnici moralo plačati 28,5 do 40,5 % doklada. Smatra, da je doklada nezakonita, ker je v smislu finančnega zakona doklada maksimirana na 25 %. Gosp. dr. Windischer je nato v daljšem pojasnilu utemeljeval postopanje pri določitvi zbornične doklade ter naglašal, da se je pri sestavi proračuna upoštevalo nazadovanje donosa splošne in posebne pridobine ter da je bilo treba postaviti proračun na solidno bazo. Doklada se je znižala od 22 na 15 %, istočasno pa se je baza povečala zaradi vključitve edinstvenega državnega pribitka v odmero podlago. Pri sestavi proračuna položaj ni bil lahek, ker je bilo treba zadostiti potrebam po večjih izdatkih zaradi amortizacije in obrestovanja najetih posojil. Pri splošni pridobini se je baza povečala za 90 %, vendar obremenitev ne bo znatno večja, ker donos tega davka stalno nazaduje. Gosp. dr. Rekar je nato izjavil, da se, žal, ne more popolnoma zadovoljiti s pojasnili gosp. glavnega tajnika. Iz principa se moramo boriti proti vsakemu novemu davku. Povsod zahtevamo, da se nam znižajo davčna bremena, zato ne gre, da sami sebe obremenjujemo preko tega, kar je v določenem zakonu. Ponovno izjavlja, da je predpis nezakonit in da ne bo več plačal kakor 25 %.

Nato je zbornični predsednik brnil stališče zbornice. Zbornična doklada res v večji meri zadene velika podjetja, toda pomisliti je treba, da bo obremenitev velikih podjetij po novem davčnem zakonu znatno manjša. Povdarjal je, da je višina zbornične doklade zakonita, češ, da je dr. Spaho kot trgovinski minister in istočasno kot zastopnik finančnega ministra vedel kaj dela. Redne potrebščine zbornice stalno naraščajo. L. 1926. so znašale 2.970.000 Din, l. 1927. 3.022.000 Din, l. 1928. pa bodo znašale 3 milijone 313.000 Din. Nato je bil sprejet predlog gosp. Ivana Avseneka, da se v poročilu o današnji seji izda tudi celoten proračun zbornice, tako da bodo imeli člani priliko ga v podrobnostih proučiti.

G. Jernej Ložar je v imenu pregledovalcev računov podal kratko poročilo o blagajniškem poslovanju zbornice. Poročilo je bilo sprejeto z večino glasov.

G. dr. Windischer je nato poročal o potrebi novega poslovnika. Sedanji poslovnik sloni na zakonu o organizaciji trgovskih in obrtniških zbornic iz l. 1868., nova uredba o reorganizaciji in o volilnem redu Zbornice TOI v Ljubljani (iz l. 1927.) za zahteva, da se izdela nov pravilnik. V odbor za izdelavo načrta novega poslovnika so bili voljeni g. g. Ivan Avsenek, Josip Lenarčič, Srečko Vršič, Alojzij Sušnik, Miloš Hohnjec in Ivan Ogrin.

Obrtno-pospeševalni urad

Sledilo je daljše poročilo o ustanovitvi obrtno - pospeševalnega urada, ki ga je podal podpredsednik g. Ogrin. Obrtno - pospeševalni urad naj bi se ustanovil s pomočjo oblastnih samouprav ter bi bil naslonjen na Zbornico TOI. Ta urad naj bi vodil točen kataster obrtnikov, skrbel za izobrazbo potom tečajev za mojstre posebno o knjigovodstvu ter pravilni kalkulaciji, pošiljal mlade ljudi v inozemstvo v svrhu izpopolnitve izobrazbe, prirejal razstave, skrbel za naraščaj in njegov pouk ter za skupno nabavo sirovin in skupno prodajo, posredoval sodelovanje strokovnjakov pri gradbi in opremljanju novih delavnic, izdal strokovno glasilo, pospeševal obrtno zadruštvo in obrtni kredit itd. Zbornica bi vodila za ta urad 200.000 Din letno. Predlagal je, da se izvoli poseben odbor, ki bi skrbel za predpriprave in izdelal statut.

Razvila se je daljša debata, v kateri so zastopniki industrije povdarjali, da naj ta urad uvede žagarske tečaje, ki so glede na veliko število žag v Sloveniji (okrog 2000) nujno potrebni za ekonomično izrabo sirovine pri žaganju, kajti v naših žagah se zaradi slabe strokovne izobrazbe delavcev večinoma obratuje skrajno neracionalno.

Vprašanje zborničnega glasila

Sledilo je poročilo g. Avseneka o predlogu za ustanovitev zborničnega glasila. Ta odbor, ki je imel štiri seje, je prišel do nazoranja, da je potreba po skupnem glasilu sicer nujna, vendar pa se realizacija tega načrta da izvesti le postopoma ter v okviru privatne inicijative. Zbornica TOI zato ne more prevzeti te naloge. Ostalo je tudi odprt vprašanje, če je sploh mogoče ustvariti enotno gospodarsko glasilo, ki bi uživalo zaupanje tako industrije, trgovine in obrti. Dalje je prišel odbor do zaključka, da je <Trgovski list> edino glasilo, ki najbolj odgovarja splošnim intencijam in na podlagi katerega bi se dalo razviti glasilo, ki ga želimo. Čeprav odbor še ne more podati konkretnih predlogov, predlaga, da se upošteva ta publikacija in njen finančni položaj in da plenum zbornice da odboru proste roke, kako daleč in v kakšni obliki naj podpira to glasilo iz postavke zborničnega poročila do vsote 100.000 Din. Predlog je bil soglasno sprejet.

Reorganizacija bolniškega zavarovanja

Podpredsednik Ogrin je nato poročal o reorganizaciji bolniškega zavarovanja ter o potrebi ločitve bolniškega zavarovanja od neugodnega zavarovanja G. Volk je v sle-

deči debati naglašal potrebo, da se poenostavi kompliciran upravni aparat in da se na ta način znižajo upravni stroški. V enakem smislu so se izražali tudi drugi govorniki. G. Lenarčič je povdarjal potrebo ustvaritve možnosti, da se fakultativno lahko zavarujejo tudi kmetijski posli, kakor hlapiči itd. Poročilo je bilo odobreno.

Referati

Zbornični tajnik gosp. Ivan Mohorič je nato obširneje referiral o vprašanju obveznega signiranja žrnjela, o komercializaciji državnih železnic ter o odpravi izvoznih omejitev za sirove kože in kosti. Vsebinsko teh zanimivih referatov bomo zaradi važnosti obravnavanih vprašanj v izveščku objavili v prihodnjih številkah našega lista.

Ob priliki referata o obveznem signiranju žrnjela je g. Konrad Golobanc iz Celja preziral stališče slovenskih hmeljarjev. Hmeljarsko društvo se je namreč soglasno izreklo za neobveznost, to je fakultativno signiranje žrnjela. Če se potem obveznega signiranja ustvari zapreke glede izvoza, bodo inozemski trgovci naš hmelj bojkotirali. Pozval je zbornico, da tudi ona odločno zastopa interese naših producentov. G. Turnšek je nato v imenu savinskih hmeljarjev predlagal, da bi se šele pozneje prešlo k obveznemu signiranju, ki zahteva pri uvedbi znatne investicijske in druge stroške, ki bi se morali naprtiti hmeljarjem. Interes na obveznem signiranju imajo predvsem veliki vojudinski producenti, ki proizvajajo le slabše blago.

Davčna vprašanja.

Zbornični tajnik gosp. Zagar je nato referiral o davčnih vprašanjih. Zbornica je posvečala veliko pozornost novim obremenitvam s strani oblastnih samouprav, ki posegajo celo v industrijski proces. Stavila je tudi detaljne predloge za reformo zakona o takсах (iz l. 1923.). Ponovno je bila ob tej priliki iznesena zahteva glede takse prosto trgovske korespondence in glede plačilnih list za ročne delavce. Nato je obširno poročal o novem davčnem zakonu ter obrazložil nove davčne oblike. Novi davčni zakon vsebuje nekatere trdote, ki se morajo vsakakor legislativnem potom odpraviti. Zago-tovl je, da bo zbornica dalje posvečala pažnjo oblastnim davčnim, zlasti onim, ki ustvarjajo neenake konkurenčne pogoje in ki posegajo v produkcijski proces. Zavzela se bo za to, da se v bodoče odpravi davek na konzum premoga in na porabo električne struje.

Nato je sledilo imenovanje članov v upravo Trgovskega in bolniškega podpornega društva ter članov delavnega odbora Mednarodne trgovske zbornice. V delavni odbor Mednarodne trgovske zbornice za železniška vprašanja, za poštni promet in v razsodišče je bil izvoljen gosp. Ivan Mohorič, v odbor za industrijsko svojino in patente pa inž. Suklje.

Samostojni predlogi

Kot zadnja točka dnevnega reda se je razpravljalo o samostojnih predlogih zborničnih članov. G. Sušnik je predlagal, da zbornica ponovno zahteva odpravo davka na poslovni promet in protestira, da se ta davek, ki ne odgovarja več spremenjenim gospodarskim razmeram v naši državi, zastavi za zunanje posojilo. Na ukinitvi tega davka je posebno interesirana Slovenija, ker se predpisi tega davka dosledno izvajajo edino v Sloveniji. Davek na poslovni promet je bil uveden v dobi inflacije ter je v dobi težke gospodarske krize izbil v suvereno upravičenost.

G. Rebek je nato stavil predlog, da se podvzamejo vsi koraki v svrhu ustanovitve podružnice Obrtne banke SHS v Ljubljani, pri kateri naj se istočasno zniža obrestna mera za kredite. Če pa ni izgledov za ustanovitve te podružnice, naj se zahteva, da Narodna banka zopet uvede obrtne kredite. G. Ogrin je nato stavil predlog glede reorganizacije srednje tehnične šole; g. Florjančič glede omejitve prodaje konzumnih družtev samo na člane teh družtev; g. dr. Rekar glede najemnin za ležarinske prostore na železnicah, ki so bile pravkar znatno povišane; g. Kavčič glede gostilničarskega pravilnika, glede nepotrebnosti uvedbe registrov, o zalozah žgane pijače ter o pavšalni taksi za računke listke. Končno je g. inž. Remeč stavil predlog, da se izdela nova službena pragmatika za osobe zbornice in da se ne smejo prej ustvarjati ali zasedati nova mesta pri zbornici. Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti, naker je zbornični predsednik zaključil sejo ob 14.50.

Povišanje najemnin za ležarinske prostore na železnicah. Lani je direkcija državnih železnic izvedla izenačenje zakupnin za ležarinske prostore na železnicah in sklenila z nad 600 interesenti nove zakupne pogodbe. Izenačenje ležar, ki so bile različne za proge južnih in za proge državnih železnic, se je izvedlo večinoma v vidu povečanja. Mnoga, zlasti od železnice oddaljena podjetja so le s težavo pristala na ta povišanja, ker so bila zaradi netočnega dostavljanja vagonov prisiljena imeti na železniškem svetu svoje ležarinske prostore, da morejo zlasti v času skrajšaneza nakladalnega in razkladalnega roka blago direktno nakladati, ko se jim dostavi vagon. Ze lansko izenačenje je povzročilo mnogo stroškov in dela, sedaj pa je prišla Generalna direkcija državnih železnic in je v vidu izenačenja zakupnin za vso državo s svojo naredbo od 24. februarja t. l. (G. d. br. 83.352) predpisala novo tarifo, ki predstavlja do 70 in celo 100 odstotno povišanje pristojbin za ležarinske prostore. Poleg tega pa zahteva v naredbi, da se sedanje pogodbe odpovejo in sklenejo nove. Torej zopet kolki, cemitve in koncem koncev se smejo nove pogodbe sklenjati za leto dni. Skupna letna najemna za ležarinske prostore v Sloveniji znaša sedaj naj 1 milijon Din. Poleg tega pa se najmanj še enkrat toliko pobira od interesentov neupravičeno in brez vsake pravne podlage ter samo v območju ljubljanske direkcije na posebnih pristojbinah za dostavo vagonov k ležarinskim prostorom (te pristojbine znašajo 8 do 15, v mno-

Vsebina druge številke izide 15. marca.

Lista za žrebanje III. razreda državne razredne loterije. Zrebanje zadolžnic državne hipotekarne banke kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.
2% premijske srečke Knjezvine Srbije iz leta 1881.
Zrebanje 4% komunalnih zadolžnic Prve hrvatske stedionice v Zagrebu.
Zrebanje 6% komunalnih zadolžnic Prve hrvatske stedionice v Zagrebu.
Posojila mesta Zadra iz leta 1911.
Cehoslovaške državne stavbene srečke.
Srečke ital. Rdečega križa iz l. 1883.
Turške drž. srečke iz leta 1870. gl. na Frn. 400.
4% zadolžnice peštansko madžarske komercijalne banke.
4% zadolžnice peštansko - madžarske komercijalne banke.
7% zadolžnice Madžarske eskomptne in men. banke.
Brezprocentne premijske obligacije Madžarske Hipotekarne banke.
Naše domače dobrodelne in razredne loterije.
Odgovori uredništva.
Dobave in licitacije.

Poskusna številka zastoj!

Predplačilo za celo leto Din 60, polletno Din 30. Četrtletno Din 20 - Pisma in denarna nakazila na upravo: <Viesnik sreče> v Zagrebu. Preračunicev trg 5, tel. 1-88.

gih primerih celo do 25 Din na vagon). Tako odira železniška uprava interese proti predpisom lokalnih tarif in otežuje konkurenčno zmoglost naše izvozne trgovine, zlasti lesne trgovine, ki je pri tem najbolj prizadeta. Nove pristojbine predstavljajo 1 milijon novih letnih bremen. Železniški upravi so se nedavno pridružili še oblastni odbori ter kraljevni cestni odbori z visokimi posebnimi pristojbinami za uporabo cest in s taksnami na vozila. Smatramo, da se morajo takemu postopanju železniške uprave, ki ovira realno trgovino, upreti vsi merodajni činitelji in organizacije.

Borze

15. marca.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet znatnejši kakor običajno. Tečaj deviz se ostal v glavnem nespremenjen. Potrebo v devizah na Trst in Newyork je krila privatna ponudba, v ostalih devizah pa Narodna banka. Največji je bil promet v devizah na Dunaj in Prago.

Na zagrebškem elektrnem tržišču se je vojna škoda po zadnjem padcu zopet okrepila. Pri precej živahnem prometu se je promptna trgovala po 425-428, za marc po 428-429 in za april po 433-436. Investicijsko se je brez kupona (3.50 Din) trgovalo po 87. Tečaj bančnih vrednot so ostali pri živahnem prometu nespremenjeni. Industrijske vrednote so bile popolnoma zanemarjene in ni bilo zabeležiti nikakega zaključka.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0-22.89, Berlin 13.585 do 13.615 (13.60), Bruselj 0-7.93, Budimpešta 0-9.9495, Curih 1093.5-2096.5 (1095), Dunaj 7.9934-8.0234 (8.0054), London 277.16-277.96 (277.56), Newyork 56.775-56.975 (56.875), Pariz 0-223.85, Praga 168.15-168.95 (168.55), Trst 299.45-301.45 (300.45).

Trst. Beograd 33.16-33.46, Dunaj 263.75 do 269.75, Praga 55.975-56.275, Pariz 74.4-74.7, London 92.29-92.49, Newyork 18.88-18.94, Curih 363.5-363.5; dinarji 33.15-33.65.

Dunaj. Beograd 12.47125-12.51125, Berlin 169.55-170.05, London 34.60-34.70, Milan 37.45 do 37.55, Newyork 70.95-71.145, Pariz 27.8850 do 27.9850, Praga 21.00375-21.08375, Curih 136.49-136.99; dinarji 12.38-12.44.

Curih. Beograd 9.135, Berlin 124.20, Newyork 519.50, London 25.34375, Pariz 20.435, Milan 27.43, Praga 15.395, Budimpešta 90.85, Bukarešta 3.21, Dunaj 73.175.

Elekti.

Ljubljana. Celjska 164-0, Ljubljanska kreditna 135-0, Prastediona 800-0, Kreditni zavod 155-0, Vevče 135-0, Ruše 265-280, Stavbna 56-0, Sešir 125-0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 427 do 428, Kasa 427-428, za marc 427-432, za april 433-436, za december 458-470, investicijsko 87-87.5, agrarne 0-57.5, bančne vrednote: Hipo 65-66, Poljo 18.5-19, Kreditna 90 do 92, Prastediona 800-805, Jugo 96.25-96.50, Ljubljanska kreditna 135-136, Narodna 6000 do 6200; industrijske vrednote: Gutmann 220-230, Slavski 115-117.5, Slavonija 13-14, Danica 140-150, Drava 520-530, Osijek 140-150, Trbovlje 507.5-0, Sečeraona Osvet 515-540, Mianška 18-0.

Ljubljanska blagovna borza (15. t. m.) Les: Tendence nespremenjena. Zaključeni je bilo 5 vagonov bukovih plobov, nežamanih, I. II., III., too vag. nakl. post. po 420. - Deželni pridelki: Tendence nespremenjena. Zaključeni je bilo 9 in pol vagona pšenice. Cene so ostale nespremenjene. Nudi se pšenica (78-79 kg, 2% slov. post., navadna tarifa, plačl. 30 dni); baška po 382.5-385, slavonika po 378.5-380; turščica (slov. post., navadna tar., plačl. 30 dni); baška promptna po 290-292.5, za april po 300-302.5.

Dunajska borza za kmetijske proizvode. Zaradi višjih cen na inozemskih borzah in slabe ponudbe so se cene na dunajski borzi ponovno dvignile. Tendence v pšenici in rži, kakor tudi v turščici in ovsu je dvirata. Uradno notirajo: pšenica: domača 42-43, madžarska 47.25 do 47.75; rž: marchfeldska 43-43.5; turščica: 34-35; oves: domači 36.25-36.75.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 15. marca 1928.

Višina barometra 308.8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlažn. v %	Smer vetra in brzina v metrib	Oblakost 0-10	Padavine		
							Vrsta	v mm do 7 ure	
opazovanja									
Ljubljana ..	8.	767.5	2.4	67	E 1	10	sneg	0.1	
Maribor									
Zagreb			767.7	1	84	E 6	10	dež	0.4
Beograd			767.0	1	85	SE 2	10		
Sarajevo			765.1	3	7	S 2	10		
Skoplje	7.	764.8	5	93	W 4	1	dež	6.0	
Dubrovnik ..			760.0	4	54	E 3	5		
Split			761.8	8	59	NE 4	3		
Praha									

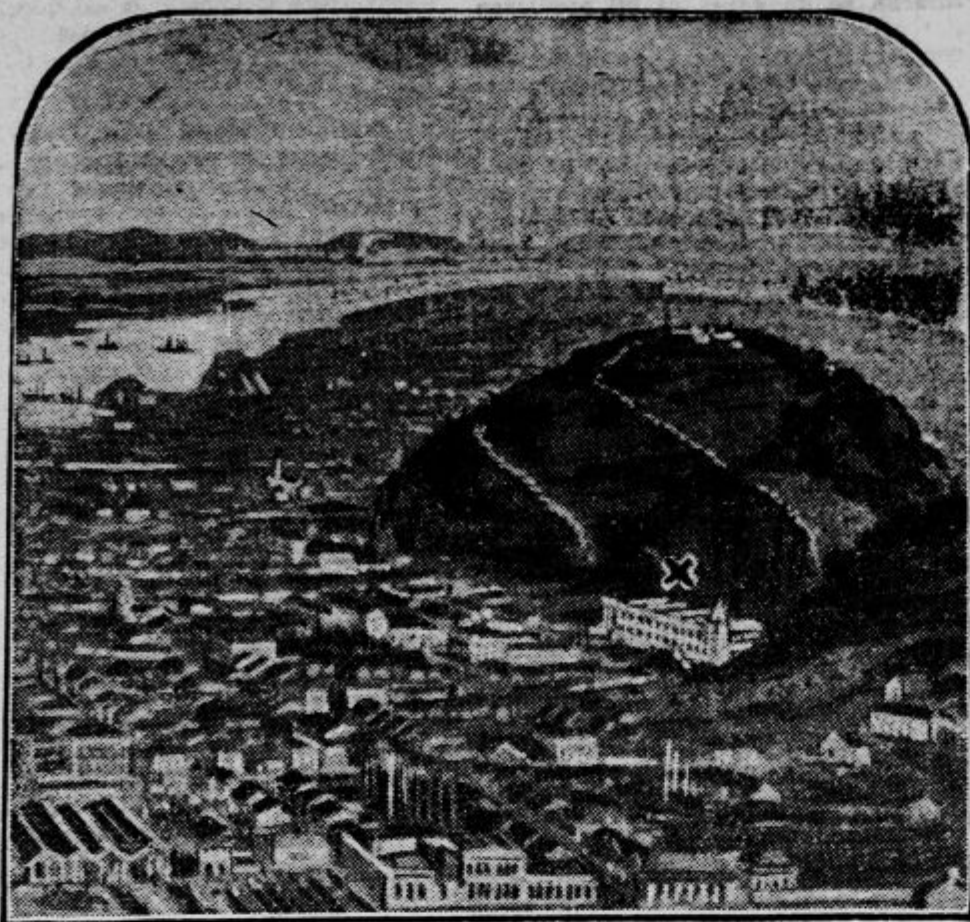
Iz življenja in sveta

Stresemann pri zeleni mizi

«Rumeur» poroča, da je Stresemann v oddihu na Rivijeri obiskal prvič v življenju Monte Carlo. Ni mogel zdržati, ko je zagledal kvartase. Prepričal se je poprej, da-li ga nihče ne opazuje, hitro se je vsedel k mizi in... je zaigral tekmo 15 minut 1000 frankov. Morebiti bi še nadaljeval igrati, kajti «zelenec» veruje vsak, da bo izravnal izgubo, a tedaj so ga že obkrožili novinarji. Minister se je dvignil in priznal: To je najlepša igra, če se človek nanjo razume. Pripomnil je ponosno, da je izumil ruleto, kakor tudi smodnik neki nemški menih, nasmehnil se je in zaključil: Vendar je na Nemškem ta igra od nekaj prepovedana in prav je!

„Veliki morilec“ v filmu

Otroci pokojnega sultana Abdula Hamida so vložili v Parizu tožbo, da bi dosegli zaplombo nekega novega filma, ki obravnava dejanje tega turškega vladarja. Tožitelji so se čutili še posebno užaljene zaradi tega, ker ga imenuje film «rdečega sultana». Zagovornik filmske družbe pa je trdil, da je ta izraz naravnost mil v primeru z imenom, ki ga je Gladstone nekdaj vrgel sultanu v obraz. Takrat je bila vsa Evropa ogorčena nad grozovitostmi, ki so jih počenjali Turki nad Bolgari. Vsak dan so poročali listi o teh grozovitostih, o pokolih nad Armenci, o obupnih uporih teptane raje, o umorih in zapiranjih sultanovih najbližjih sorodnikov na njegovo povelje. Gladstone se je izrazil, da bi se Abdul Hamid imenoval lahko «Veliki morilec». Sodišče je tožbo zavrnilo.

Pogled na mesto Santos

v Braziliji, kjer je te dni zemeljski plaz zasul mestno bolnišnico, pri čemer je bilo baje 400 mrtvih oseb.

temveč sploh vseh organizmov že zdavnaj konec, kajti naša zemlja sama je nekakšen železniški voz, ki se giblje na tirih vesoljnosti z neznanjo brzino. In vendar njenega gibanja niti ne občutimo. Doženemo ga lahko samo posredno po navideznem gibanju drugih zvezd na nebu in deloma z najboljšimi občutljivimi instrumenti.

Gramofon in film kot učno sredstvo

V švedskih šolah že dalje časa uporabljajo kot učni pripomoček gramofon in film ter so z obema dosegli prav lepe uspehe. Od velikega pomena je gramofon zlasti pri pouku glasbe in petja ter pri poučevanju jezikov. Otrokom se zbuja živ interes za mednarodno muziko, v jezikovnem oziru pa se naučijo brezhibne izgovarjave tujih jezikov. Film se uporablja z uspehom pri pouku zemljepisa in zgodovine in učitelji soglasno javljajo, da dosegajo z manjšim trudom znatnejši uspeh. Šolsko oblastvo bo vsako šolo preskrbelo z dobrimi gramofonskimi ploščami in poučnimi filmi ter namerava razširiti novo učno metodo po možnosti na vse predmete. Švedska si je stavila za nalogo, da pouk napravi prijetnim tako za učitelje, kakor za učence se mladino in ker je imela uspeh pri prvih poskusih bo skušala novo učno metodo uvesti na najširši bazi.

Falsificirani dnevniki Virubove

Moskovska «Pravda» in drugi sovjetski listi zahtevajo, naj nastopi vlada z vso odločnostjo proti izdajateljem Virubovih dnevnikov, ki so jih v zadnjih časih objavljali razni ameriški, francoski in nemški listi, a so sedaj izšli deloma tudi v knjigi v založbi ruskega emigrantskega lista «Minuši dnji». «Pravda» pravi, da gre očitno za falsifikate, ker v dnevnikih obravnavani dogodki niso v skladu z dokumentarnim materialom, ki ga je izdala sovjetska vlada. Če v uvod k dnevnikom kaže, da gre za sleparijo. Tam pripoveduje izdajatelj, da se je original Virubove sicer izgubil, a našli so pri njenem nekdanjem služabniku prepis, ki sta ga napravili dve dami iz dvornih krogov. Ta pripovedka je preveč naivna, da bi našla mnogo vernikov, pravijo boljševiski listi, a na vsak način otežkočajo boji, ki ga vodi sovjetska vlada proti falsificiranim dokumentom v inostranstvu.

Čudakova oporoka

V Martonosu v Karpatski Rusiji je umrl kmet Veljko Pakasdi, ki je slovel v tamošnjih krajih za čudaka. Še bolj čudaka je bila njegova smrt. Napisal je pred smrtjo oporoko, v kateri je razdelil svoje imetje pravično med sorodnike, toda pod pogojem, da mu priredijo pogreb z godbo, zvonjenjem in streljanjem iz topičev. Po pogrebu bi se morala vršiti velika gostija, ki bi se je udeležili vsi prebivalci njegove vasi. V ta namen bi razdelili med nje 500 kg mesa in 500 l vina. Na koncu gostije bi dobili še žganja in bi morali zaplesati. Čudakova poslednja želja se je izpolnila do pičice. Na dan njegovega pogreba je bila vsa vas opita in razposajena volje.

Kozar učenjak

Blizu Hallsberga na Švedskem je umrl 90 letni kozar Avgust Mattson. V mladih letih je prepotoval mnogo morij, na stara leta je živel s svojimi kozami v samotni hišici ob robu velikega gozda. Nihče ne bi prisodil temu človeku, ki je obiskoval samo ljudsko šolo, da pozna celo vrsto jezikov, da je odkril s preprostim daljnogledom novo zvezdo in da je bil častni član francoskega Astronomskega društva. A vendar je bilo tako. Svoječasno je poslal temu društvu zanimivo razpravo o novi razdelitvi časa ki je napolnila slavnega Flammariona, da je starega Mattsona povabil, naj pride na obisk v Pariz. Toda Mattson se vabilu ni odzval. Ko so ga vprašali, zakaj ni šel, je odgovoril: «Saj tega zaradi svojih koz vendar nisem mogel storiti!»

× Največji budha na svetu. Okamoto Fisauro je potrošil 100.000 jenov, da se v Mogushiju zgradi najvišja budhova soha (24,50 m) iz železa in betona. V njej bodo ljudje lahko molili za zveličanje samomordilcev in umorjencev, za katerimi nihče ne plaka.

× Volitve in kuhinja. Poljska vlada pridno pleten časopise, ki napadajo državne volitve. «Gazeta Varszawska» je imela te dni nekako pet izdaj in nobena ni smela zagledati sveta. Tedaj je natisnil list, da izrazi svoj protest, novo posebno izdajo, ki ni vsebovala ničesar razen... dobrih nasvetov iz kuharskih bukev.

× Terenin prekošen. Francoski izumitelj René Bertrand je sestavil aparat, ki omogoča izrabljati iz zračnih valov s pomočjo vzvodov raznim instrumentalnim glasovom podobne glasove. Gre za izpopolnjen eterični godbe, ki jo je izumil Rus Terenin in o kateri smo nedavno tega že poročali.

Čsl.-rumunski odnošaji Nastopna avdijenca poslanika Emandija

Praga, 15. marca h. Predsednik republike je sprejel včeraj v svečani avdijenci izrednega poslanca in polnomočnega ministra Rumunije Teodora Emandija, ki mu je ob tej priliki izročil svoje poverilnice. Emandi je med drugim naglasil, da obžaluje, da je moral zapustiti lepo državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se mu je v 8. letih njegovega bivanja v Beogradu zelo prikljubila. Zelo pa je tudi vesel, da je prišel v lepo zlati Prago. Vlada ga je odpelala, da se bolj utrdi prijateljsko in zavezniško vez in tako doseže, da ostane Mala antanta, kakršna je bila, t. j. najučinkovitejša sila v srednjeevropskem miru. Predsednik republike je v svojem odgovoru med drugim naglasil, da se je Češkoslovaška od vsega početka svojega obstoja zavedala dolžnosti za ohranitev miru in je tudi vse svoje moči porabila za utrditev miru in reda v Srednji Evropi in ustanovitve Male antante, ki tudi nima druge cilja, kot da bi olajšala dosego teh idealov.

„Gospodarska zarota“ v Rusiji

Moskva, 15. marca. h. V okraju Donec razkrita zarota proti sovjetskemu gospodarstvu je izzvala v vsej sovjetski javnosti veliko pozornost. Z vseh strani prejema moskovska vlada resolucije, posebno iz zapadnih okrajev, ki obsojajo postopanje zasrotnikov. Rudarske organizacije objavljajo izjavo, kjer pozivajo delavstvo na največjo čuječnost, obenem pa ga svarijo pred koraki, ki bi utegnili škodovati delovanju lojalnih specializiranih. Menijo, da so zarotniki razdeljeni med vse industrijske panoge, ker so povsod specializirani, ki se ne morejo, sprijazniti z novim režimom in so deloma stopili v stik z bivšimi industrijalci. Z druge strani se vzbuja domneva, da je postopanje sovjetskih oblasti v tej zadevi v zvezi z notranjepolitičnimi momentmi, predvsem pa s spomladansko krizo. Aretacija šestih nemških inženjerjev je imela že za posledico intervencijo nemškega poslanika. Domnevajo, da so bili aretirani tudi drugi inozemci. Nesporazumljenja, ki so v začetnem času nastala med lastimi in vstrijetskimi koncesionarji ter sovjetskimi oblastmi niso v nikakršni zvezi s to zaroto.

Berlin, 15. marca. (be.) Danes se je sestel zunanji minister dr. Stresemann s sovjetskim poslanikom, s katerim je razpravljal o aretaciji nemških inženjerjev. Vlada je odgodbila odločitev glede tega vprašanja. Časopisje meni, da bodo rusko-nemška gosposodarska pogajanja prekinjena toliko časa, dokler ne bo zadeva aretacij nemških inženjerjev razjasnjena.

Nemški pacifizem

Berlin, 15. marca. s. Na včerajšnji seji državnega zbora je govoril državni obrambni minister dr. Gröner o obrambnem načrtu in izjavil med drugim da mala nemška obrambna sila sploh ne pride v poštev za operacije, na kakršne se je imel svet priliko navaditi. Njena naloga je izključno obrambna, in sicer za obmejne incidente, za vzdrževanje nemške nevtralnosti in za varnost ter mir in red pri političnih krizah. Če bi sovražniki napadli vzhodno Prusko in Slezijo, bi bilo treba razpoložljive oborožene sile na kopnem vreči na Slesko, dočim bi imela vzhodna Pruska na razpolago le oborožene sile na morju. Minister je končno pristal na zdrav in pameten pacifizem, toda ne na tak pacifizem, ki bi izviral iz političnega hlapčevstva.

Odgoditev konference nasledstvenih držav

Rim, 15. marca h. Prvotno je bila konferenca nasledstvenih držav in Caisse commune glede ureditve predvojnih dolgov sklicana za dne 14. aprila v Rim. Sedaj se doznava, da je bila ta konferenca odgoda na 2. maja t. l.

Mehikanska vlada ponuja upornikom pomiloščenje

Mexico City, 15. marca. (ri.) Vlada je objavila manifest, v katerem obljublja pomiloščenje vsem upornikom, ki se bodo v določenem roku prostovoljno predali. V nasprotnem slučaju preti vlada, da bo vse ujete upornike postrelila. V bližini mesta San Juan je prišlo do krvavih bojev med uporniki in vladnimi četami.

Mexico City, 15. marca. (be.) V ponedeljek bo ustreljenih na pokopališču Elscuito 5 civilistov in neki duhovnik, ki so kot revolucionarji obsojeni na smrt.

Tangerska konferenca odgodena

Pariz, 15. marca. (pa.) Tangerska konferenca je bila odgodena na 30. marca.

Srečna žena!

Kaj more biti prijetnejše, kakor vedela žena, ki na tancu dvigne čašo! Da je pa žena popolnoma lepa, mora biti njena koža popolnoma bela, nežna, brez vsake dlačice in pege, tako na roki, vratu, licu, kakor na nogah, kjer se dlačice lahko vidi skozi tanke nogavice. Vse to vedo elegantne žene. One pa tudi dobro vedo, da se vse nepotrebne dlake in pegice lahko odstrani s žudežnim odkritjem, ki se zove «TAKY». To parfimirano kremo uporabljajo prav tako, kakor izlazi iz tube. Ona uničuje na vsakem kraju tekmo 15 minut dlačice in pege in povzroča, da je koža bela, nežna, brez vsake rdeče pičice. Dlaka je uničena do korenin, katere s časom popolnoma inih.

«TAKY» znači velik napredek proti britvi, katera dere kožo, povzroča kraste in črne pikice in tudi napram drugim sredstvom za uničevanje dlačic, katera so komplicirana in diše neprijetno. Glavni depot: HENRY N. NEUMANN, Zagreb, Boskovičeva ulica 42. «Taky» dobite v vseh drogerijah in parfumerijah.

Skoraj vsaki glavobol se lahko odstrani, istotako migreno. Vzemite

Pyramidon
Tablete

In v najkrajšem času Vam prinesejo olajšanje.

Pristne samo v originalnem zavoju «Mistral Facies».

Fašistične represalije v Južni Tirolski

Dunaj, 15. marca. (be.) Italijanska vlada je prestavila iz južne Tirolske v notranjost Italije 87 uradnikov. Na njih mesto so bili postavljeni večinoma italijanski uradniki iz Benetk in Toskane. Nadalje je italijanska vlada prepovedala uporabo nemških knjig v vseh šolah.

Dunaj, 15. marca. s. Že večkrat odgođen govor bivšega nemškega poslanca in italijanskega zbornici dr. Reut-Nicolussi se ne bo vršil, ker je predavatelj naznanil, da sploh ne pride na Dunaj.

Fašistično časopisje — element revolucije!

Rim, 15. marca d. Mussolini je izrekel predsedniku italijanskega novinarskega združenja poslancu Amicucci za izjavo lojalnosti italijanskim novinarjem. Pri tej priliki je Mussolini rekel, da fašistično novinarstvo mora in mora biti samo element fašistične revolucije. V kratkem bodo razvneli vse italijanske listove po vzoru in Rim, da poročajo o svojih listih.

Madžarski numerus clausus

Budimpešta, 15. marca. s. Zgornja zbornica je v prvem in drugem čitanju z dvotretjinsko večino sprejela novelo o zakonu o numerusu clausus. Z današnjim glasovanjem je bila zadevna debata v zgornji zbornici zaključena. Po tretjem čitanju v tej zbornici bo novela predložena državi nemu upravitelju v odobritev.

Vladna kriza v Egiptu

Kairo, 14. marca. (be.) Kralj Fuad je povelil sestavo novega kabineta voditelju nacionalistične stranke Nahasu pašu.

Kairo, 15. marca. (be.) Izvrševalni odbor liberalne stranke je sklenil, da obrani koalicio z nacionalistično stranko Wafid in da sodeluje v kabinetu Nahasa paše. Danes popoldne je Nahas paša obvestil kralja Fuada, da je pripravljen sestaviti kabineto s sodelovanjem liberalne stranke.

Političen umor v Parizu

Pariz, 15. marca. s. V stanovanju prijatelja Berrachiolija so našli ustreljenega italijanskega fašista Savorellija. Morilec je po begnil. Menijo, da gre za političen maščevalen akt.

Krvavo širjenje komunizma na Kitajskem

Hankov, 15. marca. (lo.) Nekim nemški inženjer, ki je prišel iz mesta Čenghu, ki šteje nad 300 tisoč prebivalcev, je izjavil, da so komunisti organizirali v tem mestu strahovite pokolje. On sam je bil prišljen, da prisostvuje mučenju in pokolju več tisoč prebivalcev. Inženjer se je rešil edino na ta način, da je ležal ranjene komuniste. Komunisti so sežigali ljudi žive, rezali ude in iztikali očesa.

Umor Evropcev v Maroku

Casablanca, 15. marca. s. Domačini so umorili tri Francoze. Umorjen je brat orleanskega škofa, njegova žena in nečak. Morilec so aretirali istega dne, ko so hoteli prodati oropane dragocenosti.

Senzacionalna aretacija

Pariz, 15. marca. s. General Eilof, bivši vrhovni poveljnik asirsko-kaldejskih čet in zastopnik pri Društvu narodov, je bil včeraj v Toulouseu aretiran zaradi požiga. Obtožen je, da je iz sovraštva do nekega svojega sosedu, zažgal njegovo tovarno.

Civilizacija razširja malarijo?

Znani angleški entomolog L. O. Howard navaja v časopisu «Science» zaključke svojega opazovanja malarije in ugotavlja sledeči slučaj, ki se na malaričnih mestih dosledno ponavlja. Ko se ljudje naselijo na malaričnem kraju, skrbje predvsem zato, da izsuše vsa močvirja in nepotrebne stojee vode. Ki so leglo malarijo prenašajočih komarjev. Kraj je v kratkem času popolnoma brez malarije. Ko pa se naselbina poveča in odkladi svoje smeti v bližini mesta, se takoj spet pojavi malarija. Howard je ta smetiščna preiskal in dočkal, da se v konserviranih pločevinastih posodah in razbitih steklenicah, ki jih je na smetiščih mest na tisoče, nabere znatna količina vode. Ta gnajoča voda tvori najboljše gojišče za komarje, ki prenašajo malarijo. Ljudje, ki žive v predmestjih tudi ne pazijo preveč na snago in čestokrat zanemarijo svojo okolico, tako da jo zopet spremenijo v zibelko komarja-anozela in drugega nevarnega mrčesa.

Katedrala v Sankt Gallenu na Švicarskem

je ena najlepših v tej deželi. Sedaj jo menijo v procelju obnoviti. Slika jo kaže od zunaj in od znotraj.

Evgen Tunney,

svetovni boksarski prvak, se kratkočasno z igranjem na harfo... Baje je ne zna tako slabo. Tunney ima še razna druga postranska opravila, na katerih visi z vso dušo. Tako smo tudi mi že poročali, da nastopa po ameriških univerzah s predavanji o Shakespearju. Baje pa njegovi uspehi v tem oziru niso bogve kako blesteči.

Hitrost in ljudje

Pred sto leti je trajalo še silno dolgo, preden je prišla kakšna novica z enega konca sveta do drugega. Vest o Napoleonovi smrti je romala s Sv. Helene v Evropo celih 60 dni. Jadnica je plula v najboljšem slučaju 32 dni iz Evrope v Ameriko. L. 1819 je porabil prvi prekoceanski parnik malenkost 26 dni za isto pot. Če pomislimo, da potrebuješ danes z letalom istotoliko ur, kolikor bi bil rabil tedaj dni, vidimo, kakšne ogromne razlike so med tedanjimi in današnjimi brzinami. Telefon, telegrafija in radio so povzročili, da se vedno manj zavedamo daljav, ki ločijo ljudi od ljudi. Morda ni daleč čas, ko bodo prometna sredstva s svojimi brzinami popolnoma izločila vsak pojem o daljavah na zemlji, ko bomo govorili samo še o »večjih ali manjših oddaljenostih« kakor doslej. Danes se ne čudimo več, če beremo, da se vozijo ljudje po zemlji s hitrostjo 300 km na uro, po zraku pa s hitrostjo 450 in še več kilometrov v istem času. Nekoč so menili, da človek takšnih brzin ne prenese. Ko so zvozile prve železnice z »maglico« 15–20 km na uro, so bili vsi zdravniki mnenja, da mora zdravje potnikov k rakom žvižgat. Še l. 1880 so menili resni učenjaki, da naš organizem ne prenese več nego 30 km na uro. In polagoma, polagoma, potem pa vedno hitreje se je meja znosne brzine širila, dokler nismo prišli v naših dneh do spoznanja, da ne igra nobena brzina z ozirom na zdravje nobene vloge. Vpliv te brzine na organizem je zelo relativen. Gre samo zato, če se je zaveda ali ne. Če bi se peljal v zaprtem železniškem vozu s poljubno hitrostjo in t ne bi motilo drdranje koles, navidezna letanje dreves in pokrajine mimo okna itd., sploh ne bi občutil, da se giblješ. Če bi bila hitrost premikanja v kakšni zvezi z zdravjem, predvsem pa hitrost nekaj sto ali nekaj tisoč kilometrov na uro, potem bi bilo ne samo človeških,

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjuri in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposits itd. itd.
Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2548; interurban 2706, 2806.

Uspeh slovenskega znanstvenika v tujini

Na rob dr. Škerljove študije o skladnji sed. delovila in gerundija.

Pred meseci se je pojavila v naših knjigarnah francosko pisana knjiga „Syntaxe du participe présent et du gérondif en italien“, ki je izšla lanske leto pri Championu v Parizu v biblioteki Ecole pratique des Hautes Etudes, in obsega 300 strani. Pri nas takih v tujem jeziku pisanih, težkih znanstvenih del nisimo vajeni, zato seveda ta publikacija ni budila pozornosti. Tembolj pa je to temeljito delo dr. Škerlje odjeknilo v tujini odlično zastopa našo znanost, tudi slovenski dnevnik napiše na rob par skromnih opazk...

Naravna suhoparna snov oživi, če opazovalec motri izpremembe jezika kot pojave duševnega življenja posameznika in naroda; če mu jezik ni abstrakcija neke posebne vrste akustičnih fenomenov, ampak živa funkcija duševnosti in delovanja v socialnem, političnem, verskem, filozofskem, estetskem vidiku. In če na eni strani išče za opazovanjem vseh teh področij razlago jezikovnim izpremenam, mu le-ta na drugi strani odkriva in osvetljuje vse plače psihološke in kulturne zgodovine. Čas je minul, ali bi vsaj bil moral miniti — ko je knjižnik videl v jezikoslovno pedantni, skoraj nikoli v jezikoslovno pedantni, ki „koreninice“ celo v fonetiki mora dandanes lingvist upoštevati poleg fizične osnovne artikulacije in zgodovinskih ugotovitev o izpremenah tudi kulturno-zgodovinske prilike naroda in njegove okolice in psihološke (in pr. tudi estetične) momente v govoru posameznika. Se bolj volja to o semantiki in sintaksi, dveh pastorkah največjega jezikoslovja, ki pa v zadnji dobi zavzemata vedno večje mesto v študiju človeškega govora, ker nove struje pravilno umevajo, da prav ti dve stroki v odlični meri odkrivata bistvo strukture jezika in duhovne posebnosti naroda. „Jaz mislim, da je prvi narod sveta tisti, ki ima najboljšo sintakso“, sodi Anatole France (Génie latin, La langue de La Fontaine).

Da pri tem modernem motenju govora in jezika s psihološkega, sociološkega in obče kulturno zgodovinskega vidika ne trpi filološka eksaktnost, o tem priča v svojem ožjem področju tudi sintaktična študija dr. Škerlje. Nje rezultati stoji na temelju s skrupulozno popolnostjo in točnostjo nanižanih in pretehtanih zgledov, zbranih iz dolge vrste italij. avtorjev 13. in 14. stoletja, ki predstavljajo po naši sodbi nekaj sto tisoč vrstic proze in poezije.

Toda preko tega obsežnega aparata in čisto strokovnih, laiki nedostopnih rezultatov, vsebuje študija zlasti v zaključnih odstavkih momente, ki umejno zanimati izobraženca v obče: slikajoč boj dveh oblik — ad. delezniha sedanjega časa (cantans) in adv. ablativa gerundija (cantando) — za eno in isto funkcijo, nam avtor prikazuje, da eksistira problem, ki se navidez javljajo šele v posameznem rom. narečju, že davno v stari latinščini. V borbi ljudskega govora proti literarnemu, ki se vrši v lat. dobi in ponavlja pri rom. narodih, se zrcali večna borba socialnih slojev. V trenutku, ko se ruši pol. stavba rimskega imperija, se ljudske tendence sprostiti tudi v govoru in njega strukturi.

Ako v nadaljnjih stoletjih oživi in se ojači sila tradicije klas. kulture — tradicija, ki igra tolikšno vlogo v celotnem življenju rom. narodov in predvsem Italijanov —, odseva njen učinek tudi v skladnji rom. narečij.

Zanimivo je opazovati te nove jezike, kako si ustvarjajo svojo knjižno obliko, kako iščejo adekvaten in koncizen izraz množicim se zahtevam svoje namovo kultivirane miselnosti; v tem enim posameznem primeru participia — gerundija, koliko tipanja, koliko poskusov, oklevanja in umikanja. — Primerjanje usode gerundija v posam. jezikih nam dobro služi, če hočemo označiti tipe njih sintaktične strukture ter njihove odnose do latinščine in med seboj. Še podrobnejše je primerjanje posameznih vrst literatur z ozirom na uporabo gerundija: poezija, kakor izraz efekta sploh, se za poslušalca mnogo manj nego proza, ki pogosto izraža komplicirane misli in boče vplivati na razum; živahni direktni govor manj nego pompozno pripovedovanje zgodovinskega, ki se vrh vsega preponeži s lat. vzorci. Tu se sintaksa zlija s stilistiko, poleg gramatičnih vidikov, mora raziskovalec upoštevati estetične.

V direktni stik s literarno vedo in lit. zgodovino prihaja naša sintaktična študija tam, kjer omenja posamezne pisatelje in pesnike. Na prvi pogled tako malenkostna posameznost sloga, kot je raba partic. in gerundija, odkriva avtorjevemu pozornemu očesu poglede v jezikovno čutenje opazovanih piscev, v jasno preprostost ali obteženo izumetničenost njihovega izražanja, v njihove odnose do realnosti in konkretnosti, v artistično samoniklost ali odvisnost od vzorov in vzorcev, z eno besedo: v osnove jezikovnega umotvora: „La Fontaine je ljubil besede in jih je znal izbirati. Samo to dela pisatelja. Besede so ideje. Le s krepko sintakso in točnim slovarjem je mogoče pravilno razmišljati,“ pravi A. France. (Kakor ni mogoč študij hist. sintakse brez spoznanja lit. zgod., tako so sintaktični vidiki važni za pravilno estetično vrednotenje lit. del.)

Ni naša stvar, knjigo dr. Škerlje strokovno ocenjevati. Recenzije bodo izšle v znanstvenih revijah, ki ne pojdje preko tega dela, sodeč po izjavah, ki jih avtorju približujejo romanisti tu in inozemstva: laskava priznanja mnega so izrekli ne le francoski molstri, pri katerih je prof. Škerlj nadaljeval svoje študije v Parizu, temveč tudi številni najkompetentnejši strokovnjaki iz Nemčije (a. pr. Meyer-Lübke, Spitzer) in Italije (Merlo). Pariska Académie des Inscriptions et des Belles-Lettres pa je na predlog komisije za prix Volney priznala delu nagrado Francoskega Instituta.

Pavel Karlin.

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“?

Agilna ženska organizacija

Kranj, 15. marca.

Preteklo nedeljo se je vršil v tukajšnjem Narodnem domu redni občni zbor kranjske podružnice Kola jugoslovenskih sester, ki se je povzpelo s svojim uspešnim delovanjem zlasti na karitativnem polju v kranjskem srezu do slovesa prve organizacije našega nacionalnega ženstva na deželi. Ljubljansko centralo je zastopala gospa Vita Zupancičeva.

Skupščina je otvorila in vodila predsednica ga. Mira Znidarčičeva, soproga sreskega poglavarja Vzorna poročila tajnice gde. Pipanove in blaginjske gde. M. Gregorčeve predstavljajo obsežno požrtvovalno delovanje agilnih, sicer ne številnih Kolašic v pomoč revnega prebivalstva ter v razmah prosvete med mladino in ženstvom. Podružnica šteje 1105 članic, ki so razdeljene med 12 poverjenictev, kakor v Trzinu, Jezerskem, Voklem, Podbrezju, Primskovem, Senčurju, Predvoru. Za malo občino Voklo je razveseljivo, da šteje 144 vpisanih kmečkih mater in deklet. Kolo je pridilo več predavanj, pravilničnih mladinskih popoldnevov. Materinski dan, udeležilo se je po večjih deputacijah v narodnih nošah priditve ob priliki jesenskega velesoja v Ljubljani in letošnjega plesa v Beogradu. Denarnega prometa je bilo v preteklem letu v iznosu nad 55.000 Din. od teh 26.000 Din izdatkov. Kolo je poslalo na morje v počitnicah 4 dečke in 2 deklice; o božiču in Veliki noči je obdarilo z obleko, obutvijo in živčevem 67 šolske mladine, 26 mestnih revežev in 4 rodbine ter tri poverjenice v vrednosti nad 20.000 Din. Po poročilu gospodarice ge. Košnikove je bil na predlog ge. dr. Kušarjeve, predsednice nadzorstva, podeljen odobru absolutorijski.

Za predsednico je bila ponovno izvoljena gospa Mira Znidarčičeva; v odbor pa naslednje odbornice: Inka Sabothy in Janja Miklavčičeva podpredsednici; Rezia Pipan, tajnica; Ana Mally, namestnica; Marica Gregorč, blaginjska; Zdenka Sirc, namestnica; Angela Košnik, gospodarica; Marica Chrobath, namestnica. v nadzorstvo pa Marija Kušarjeva, kot predsednica.

Sport

Službene objave LNP.

(Iz seje posl. odbora dne 14. III. 1928.)

Razvrstitev prvenstvenih tekem v nedeljo 18. t. m. in na praznik 19. t. m. je sledeča: V nedeljo 18. t. m. na igrišču Primorja ob 10. uri dopoldne: Primorje rez. : Jadran rez., na igrišču Ilirije ob 10. uri: Ilirija rez. : Slovan rez. Popoldne na igrišču Primorja ob 14. uri: Ilirija : Slovan, ob 15.40 uri Primorje : Jadran. — V ponedeljek 19. t. m. na igrišču Primorja ob 10. uri dopoldne: Hermes rez. : Primorje rez.; na igrišču Ilirije ob 10. uri: Slavia rez. : Ilirija rez. Popoldne na igrišču Ilirije ob 14. uri: Slavia : Ilirija, ob 15.40 Hermes : Primorje.

Služba: 18. t. m. dopoldne na igrišču Ilirije g. Mahkovec, na igrišču Primorja g. spod Kuret ter po 4 reditelji vsakega kluba; popoldne na igrišču Primorja: blaginjska g. Malovrh in SK Ilirija, rediteljstvo gg. inž. Debeljak in Dorčec ter po 4 reditelji vsakega kluba za čas tekme njihovega kluba. — 19. t. m. dopoldne na igrišču Ilirije g. Mahkovec, na igrišču Primorja g. Rovani ter po 4 reditelji vsakega kluba; popoldne na igrišču Ilirije: blaginjska g. Bajec in SK Slavia, rediteljstvo gg. Gosar in Kosec ter po 4 reditelji vsakega kluba za čas tekme njihovega kluba.

Nastop službe vedno pol ure pred določenim pričetkom tekme. Klubi se pozivajo, da nastopijo točno ob določenem času in da postavijo kot stranskega sodnika primerno osebo iz starejšega članstva. Poslovni odbor si pridržuje pravico v slučaju slabega vremena odpovedati tekme na licu mesta.

Verificirajo se pokalne tekme Maribor : Svoboda (Mb.) 3 : 1 in Rapid : Zeleničar 7 : 3. — Verificirajo se s pravom nastopa dne 23. marca za SK Jadran: Lampič Valentin, Zaleter Janko, Kocjan Karol; za SK Ilirija: Varšek Milan. — Popravila se verificacija igr. Diamant Ivanca za SK Zeleničar, objavljena dne 24. II. tako, da ima z današnjim dnevom pravo nastopa tudi v prvenstvenih tekmah.

Upravnemu odboru se preda v disciplinarni postopek SK Ilirija, vsled nezadostne rediteljske službe pri tekmah dne 11. t. m. in 2SK Hermes, ker je postavil dne 11. t. m. neprimernega stranskega sodnika ter od dal nepravilno izpolnjeno prijavo moštva.

Odboru za kaznovanje sodnikov se preda sav. sodnika gg. Schneller in Cimperman, ker dne 11. t. m. nista vodila poverjenih jima tekem Ilirija : Hermes in Primorje rez. : Slavia rez. — Kazenskemu odboru se preda igr. Löschnigg L. (SD Rapid) vsled prestopka pri tekmi Rapid : Zeleničar dne 4. t. m. M. o. v Mariboru se naproča, da po prejemu akta igralca zašliši.

SK Natakars se na podlagi utemeljene prošnje oprosti pomladanskih prvenstvenih tekem. V smislu pravilnika za prv. tekme se štejejo vse njegove tekme v dobro na splošno in razmerju 3 : 0.

SK Panonija se poziva, da nemudoma sporoči LNPu sklepe svojega občnega zbora, ki se je vršil dne 25. m. m., to ozirom na klubov dopis z dne 21. m. m.

Ukine se z današnjim dnevom SK Trbovlje zabrana igranja, ker je medtem poravnal zapadlo globo.

Blaginjska LNP izda klubom za tekme 18. in 19. t. m. modre kontrolne vstopnice za moštvo, reditelje itd. Pozivno na objavo poslovnega odbora z dne 10. t. m. se opozarja, da službujejo organi LNP ne bodo pustili na igrišču nikogar brez vstopnice odn. veljavne savezne ali podsavezne izkaznice za prost vstop k podsaveznim prreditvam.

Tajnik II.

Vremensko poročilo s Sv. Planine 985 m od četrtka ob 12. uri: Snega 30 cm, v

Medvednici pol metra prišča. Temperatura tri stopinje pod ničlo, lahni vzhodni vetrovi. Smuka zelo dobra. Najboljša pot: po staji Trbovlje, avto do cerkve, mimo pošte, Planinska vas, Božjak, studenec, koč.

SK Jadran. Danes popoldne ob 15. uri obvezen trening za sledeče igralce: Logar Peter in Stane, Bončina, Zor, Rogar, Broar, Znidarič, Jamnik, Perko, Benedetič, Kosmač, Gärtner Ladis, Steiner, Jerina, Sever, Carl, Čemažar, Banovec, Koman, Kocjan, Seidl. Zvečer ob 20. uri istotako obvezen sestanek za vse aktivne igralce.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Danes, v petek ob 18.15 trening skupine I v Koli jezu. — V nedeljo 18. t. m. za I. moštvo in rezervo prvenstvena tekma s SK Slovanom, na praznik 19. t. m. s SK Slavijs. Sestava moštev v članski knjigi in v garderobi. — Načelnik.

SK Svoboda. Danes ob 19.30 članski sestanek obvezen za vse člane v prostorih Svobode, Markov trg 3/II. — Načelnik.

2000 francoskih tekačev suspendiranih. Francoski lahkoatletski savez je suspendiral 2000 tekačev, ki so se udeležili cross countryja, razpisane od lista „Petit Parisien“, in sicer zaradi tega, ker se to tekmovanje ni vršilo pod egido saveza.

Jugoslovanski Hazena Savez. Seja upr. odbora se vrši danes ob 20. v damski sobi kavarne „Emona“. — Tajnik I.

BSK v Budimpešti zopet poražen. BSK je včeraj v četrtki odigral svojo drugo tekmo v Budimpešti. Bil je zopet poražen, in sicer od Ujpesta z 0 : 4 (0 : 1). Ferencz varos je porazil Sabario s 3 : 0 (1:0).

Jugoslavija : Avstrija. Avstrijski nogometni savez je predlagal našemu savezu, naj se za 6. maj perfekturirana tekma med našo in avstrijsko nogometno repre-

zentanco vrši že 1. aprila. Naš savez je ta predlog odklonil ter vztraja na prvotno določenem terminu.

Ali je Trboveljski družbi res vse dovoljeno?

V včerajšnjem članku, priobčenem pod gornjim naslovom v rubriki „Socialna politika“, sta se pri komljenju zamešala zadnja dva odstavka. Pravilno se morata glasila:

S to reformo je rudarsko starostno zavarovanje pokopano, istočasno pa nezgodno zavarovanje izgubi na svojem socialnem in gospodarskem pomenu.

Neverjetno je, da milijonska družba v času težkih socialnih kriz med rudarskim delavstvom ne pokaže razumevanja za bedo v težkem delu onemoglih rudarjev. Tako gospodarsko podjetje bi bilo v Nemčiji, Angliji in Ameriki kratkoročno nemogoče.

Korespondentinjo sprejme

večje industrijske podjetje v Zagrebu.

Reflektira se samo na samostojno delavko, ki res perfektno obvlada slovensko in nemško ter obe steno-grafiji. Filtra strojevska tudi pogoj.

Ponudbe do najpozneje 17. t. m. je osebno prinesiti k Aloma Company, Ljubljana, Aleksandrova c. 2/I. nadstr.

Dopisi

VIČ. K. o. SDS na Viču javlja, da je zbirališče pristavov SDS in SKS, ki se udeležijo nedeljskega manifestacijskega shoda, ob 9. zjutraj pri hiši g. Tribuča na Glinah in ob pol 10 ur pred gostilno Možina na Vidovdanske cesti v Ljubljani. Odbor.

BOHINJ. Prometno in olespevalno društvo za Notranji Bohinj ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo 18. t. m. ob 15. v hotelu Sv. Janez z običajnim dnevnim redom. 578

BREŽICE. Obrtno nadaljevalna šola bo priredila na Jožefovo 19. t. m. ob 15. v dvorani Narodnega doma veseligr. emodejanki »Ravna pot, najboljša pot« in »Borta Nerga« ter »Kavarica« (petje).

Demokracija

V švicarskem parlamentu nimajo nobene govorniške stolice. Vsak govornik se dvigne v svoji klopi. Poslanci in člani vlade, katere zanima govor, se gnetejo okoli. Ostali pa se medtem sprehajajo po dvorani in se mirno pogovarjajo. Seveda so pod temi pogoji usmiljenja vredni novinarji, oziroma občinstvo, ki posluša seje. Zato je zdaj predlagalo predsedništvo, naj končno postavijo tudi v švicarski narodni zbornici stolice za govornike, kakor jo imajo povsod. A predlog je propadel po dolgem pretresanju, in sicer z 70 glasovi proti 67 kot »nedemokratski«.

Richard Arns, Remscheid V.
Deutschland (Nemčija)

priporoča:

žage za jaremnike
krožne žage itd.
v posebni kvaliteti iz litega jekla, ki
zdrže največje napore. Priznana visokih učinkovitosti, dolga delovna doba. Na željo naznamo cene in prosimo za nemške dopise.

Veščega kartonažerja

za namestnika poslovojdje sprejme velika lekarnarska in industrijska kartonaža. V poštev prihajajo le gospodje, ki so v vseh kartonažnih poslih dobro verzirani, a prednost imajo oni, ki s agilnim delom žele doseči boljši položaj.

Ponudbe z označbo plače in referenc na upravo „Jutra“ pod št. 100/3815. 3815

Prodaja hotela!

Hišo v kateri se nahaja hotel prodam iz proste roke. Prvorstven hotel vsebuje 30 lepo urejenih sob, veliko restavracijo, ter vse potrebne prostore. Karlovec je središče primorsko kraješke oblasti in tudi drugača jako živahno industrijsko in prometno mesto.

Nadalna pojasnila daje in sprejema ponudbe Odvetniška pisarna Ljubomira Miljuševića v Karlovcu.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš srčno ljubljeni brat, stric in svak, gospod

Anton Leben
nožarski mojster

dne 15. marca t. l. po kratkem in mučnem trpljenju, previden s svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 17. marca t. l. ob pol 3. popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 15. marca 1928.

Franc Leben, brat. — Marija Kosmač, roj. Leben, sestra.

ŽIVINOREJCEM priporočamo zanje jako koristno knjigo Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima naslednje vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prišili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolenosti, kot pri poškodovanju rogov, poškoabi kopita in zakova nju, pri prišču med parklji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, ariski, zaprtju, koiki, napenjanju goved in ovac, pri tujih predmetih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zaustitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevidi, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte).

L. Mikuš

Mestni trg šte. 15

Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic.

SIVALNI STROJI

Pletilni stroji vedno v zalogi Posamezni deli koles in živalnih strojev. — Daje se tudi na obroke!

— Ceniki tranko in zastoni! —

IVAN JAX I SIN.

LJUBLJANA Gosposvetska cesta šte. 2

Nomeščenci rudnika T. P. D. Laško naznanjajo, da je po kratki bolezni dne 15. t. m. preminula soproga njihovega tovariša delovodje, gospa

Štefanijsa Križnikova
roj. Bren

Pogreb se bo vršil v petek dne 15. t. m. ob 16.30 od hiše žalosti vila Pirkmayer, na tuk. mestno pokopališče.

Laško - Rečica, dne 15. marca 1928.

